

Dadansoddi ar gyfer Polisi

Analysis for Policy

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

RHIF YMCHWIL GYMDEITHASOL:

12/2023

DYDDIAD CYHOEDDI:

09/02/2023

Agweddau'r cyhoedd tuag at gosbi plant yn gorfforol: Arolwg Ton 4, 2021

Agweddau'r cyhoedd tuag at gosbi plant yn gorfforol: Arolwg Ton 4, 2021

Awdur:

Chris Timmins, Beaufort Research

Adroddiad Ymchwil Llawn: Timmins, C. (2022). *Agweddau'r cyhoedd tuag at gosbi plant yn gorfforol: Arolwg Ton 4, 2021*. Caerdydd: Llywodraeth Cymru, Rhif adroddiad YGLI 12/2023

Ar gael yn: <https://www.llyw.cymru/agweddau-cyhoeddus-gosbi-plant-yn-gorfforol-cam-4-2021>

Safbwyntiau'r ymchwilydd yw'r rhai a fynegir yn yr adroddiad hwn ac nid rhai Llywodraeth Cymru o anghenraid

I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch â:

Benjamin Lewis:

Yr Is-adran Ymchwil Gymdeithasol a Gwybodaeth

Llywodraeth Cymru

Parc Cathays

Caerdydd

CF10 3NQ

E-bost: ymchwilcyfiawndercymdeithasol@llyw.cymru

Tabl y cynnwys

Rhestr o ffigurau a thablau	2
1. Cyflwyniad	4
2. Agweddau tuag at smacio.....	8
3. Gwybodaeth am y ddeddfwriaeth bresennol.....	12
4. Ymwybyddiaeth o newidiadau i'r ddeddfwriaeth	16
5. Barn am newidiadau i'r ddeddfwriaeth	23
6 Casgliadau.....	30
Atodiad A – Ymchwil Gymdeithasol Llywodraeth Cymru ar rianta.....	32
Atodiad B – Holiadur yr arolwg.....	34
Atodiad C – Dull ymchwil.....	37
Atodiad D – Disgrifiad o'r newid i'r ddeddfwriaeth a gyflwynwyd i ymatebwyr yn arolwg mis Tachwedd 2021.....	39
Atodiad E – Diffiniad o raddau cymdeithasol.....	40
Atodiad F – Meintiau is-samplau	41

Rhestr o ffigurau a thablau

Ffigur 2.1: Y ganran a oedd yn cytuno 'ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn' (Pawb – 2018, 2019, 2020, 2021)	8
Ffigur 2.2: Y ganran a oedd yn cytuno 'ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn' (Pawb a pha un a ydynt yn ofalwr rheolaidd am blentyn saith oed neu iau - 2021).....	9
Ffigur 2.3: Y ganran a oedd yn cytuno 'ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn' (Pawb ac yn ôl y rhywiau a grwpiau oedran - 2021)	10
Ffigur 2.4: Y ganran a oedd yn cytuno 'ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn' (Pawb ac yn ôl gradd gymdeithasol - 2021)	11
Ffigur 3.1: Y ganran sy'n credu bod y gyfraith bresennol yn caniatáu i rieni smacio'u plant (Pawb – 2018, 2019, 2020, 2021)	12
Ffigur 3.2: Y ganran sy'n credu bod y gyfraith bresennol yn caniatáu i rieni smacio'u plant (Pawb ac yn ôl pa un a ydynt yn ofalwr rheolaidd am blentyn saith oed neu iau ai peidio - 2021)	13
Ffigur 3.3: Y ganran sy'n credu bod y gyfraith bresennol yn caniatáu i rieni smacio'u plant (Pawb ac yn ôl y rhywiau ac yn ôl grŵp oedran - 2021).....	14
Ffigur 3.4: Y ganran sy'n credu bod y gyfraith bresennol yn caniatáu i rieni smacio'u plant (Pawb ac yn ôl gradd gymdeithasol)	14
Ffigur 3.5: Y ganran a oedd yn meddwl bod pob lefel o gosb yn cael ei chaniatáu gan y gyfraith bresennol - 2021	15
Ffigur 4.1: Y ganran a oedd yn ymwybodol o newidiadau i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol [Digymell] (Pawb – 2018, 2019, 2020, 2021)	16
Ffigur 4.2 Y ganran a oedd yn ymwybodol o newidiadau arfaethedig i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol [Digymell] (Pawb ac yn ôl pa un a ydynt yn ofalwr rheolaidd am blentyn saith oed neu iau - 2021).....	17
Ffigur 4.3: Y ganran a oedd yn ymwybodol o newidiadau i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol [Digymell] (Pawb ac yn ôl oedran a gradd gymdeithasol - 2021)...	17
Tabl 4.1: llwch chi ddweud wrthyf sut fydd y gyfraith yn newid yn eich tyb chi? - 2021 [Digymell]	18
Tabl 4.2: Sut ddaethoch chi'n ymwybodol o'r newid i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol? - 2021	19
Ffigur 4.4: Y ganran a oedd yn ymwybodol o newidiadau i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol [O gael eu harwain] (Pawb – 2018, 2019, 2020, 2021)	20
Ffigur 4.5: Y ganran a oedd yn ymwybodol o newidiadau arfaethedig i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol [O gael eu harwain] (Pawb ac yn ôl pa un a ydynt yn ofalwr rheolaidd am blentyn saith oed neu iau ai peidio - 2021)	21
Ffigur 4.6: Y ganran a oedd yn ymwybodol o newidiadau i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol [O gael eu harwain] (Pawb ac yn ôl grŵp oedran a gradd gymdeithasol - 2021).....	22
Ffigur 5.1: Barn am y newid i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol (%) (Pawb – 2018, 2019, 2020, 2021)	23

Ffigur 5.2: Barn am y newid i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol (%) (Pawb ac yn ôl pa un a ydynt yn ofalwr rheolaidd am blentyn saith oed neu iau ai peidio - 2021)	24
Ffigur 5.3: Barn am y newid i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol (Pawb ac yn ôl grŵp oedran - 2021).....	25
Ffigur 5.4: Barn am y newid i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol (Pawb ac yn ôl y rhywiau - 2021)	26
Tabl 5.1: Allwch chi ddweud wrthyf pam eich bod o blaid y newid i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yng Nghymru? - 2021 [Digymell].....	27
Tabl 5.2: Allwch chi ddweud wrthyf pan eich bod yn erbyn y newid i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yng Nghymru? - 2021 [Digymell]	28
Tabl 5.3: Allwch chi ddweud wrthyf pa wybodaeth arall y mae arnoch ei hangen? - 2021 [Digymell]	29
Tabl A1.7: Ymchwil Flaenrol Berthnasol gan Lywodraeth Cymru	32
Tabl A1.8: Diffiniadau o raddau cymdeithasol	40
Tabl A1.9: Meintiau samplau'r is-grwpiau.....	41

1. Cyflwyniad

1.1 Cefndir ac amcanion

1.1 Cyflwynwyd y Bil Plant (Diddymu Amddiffyniad Cosb Resymol) (Cymru) i Gynulliad Cenedlaethol Cymru¹ ar 25 Mawrth 2019. Ar 20 Mawrth 2020 cafodd y Bil Gydsyniad Brenhinol a daeth yn Ddeddf Plant (Diddymu Amddiffyniad Cosb Resymol) (Cymru) 2020. Bydd y ddeddf newydd yn dod i rym ar 21 Mawrth 2022.

1.2 Amcan trosfwaol y ddeddfwriaeth yw helpu i amddiffyn hawliau plant trwy wahardd defnyddio cosb gorfforol yn erbyn plant, trwy gael gwared ar amddiffyniad cosb resymol. Mae hyn yn golygu nad yw'r amddiffyniad ar gael mwyach o fewn tiriogaeth Cymru i rieni neu'r rhai sy'n gweithredu *in loco parentis* (yn gweithredu â chyfrifoldeb rhiant), fel amddiffyniad yn erbyn cyhuddiad o ymosod cyffredin ar blentyn neu guro plentyn sydd yn eu gofal.

1.3 Mae Adran 2 o'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru hybu ymwybyddiaeth y cyhoedd o'r newid yn y gyfraith cyn i'r Ddeddf ddod i rym ym mis Mawrth 2022. Mae Llywodraeth Cymru'n ymrwymedig i godi ymwybyddiaeth y cyhoedd o'r newid yn y gyfraith. Fe adolygwyd ei hymgyrch arfaethedig i godi ymwybyddiaeth y cyhoedd o ganlyniad i bandemig y Coronafeirws, i ganolbwyntio ar ymgysylltu â rhanddeiliaid, gweithio gyda chynulleidfaoedd penodol a hybu a chefnogi rhianta cadarnhaol tan haf 2021. Dechreuodd ymgyrch amlgyfrwng i godi ymwybyddiaeth y cyhoedd, sy'n cynnwys hysbysebu a chysylltiadau cyhoeddus, yn ysgafn ym mis Mehefin 2021 gyda hysbysebu digidol, ac fe lansiodd yn llawn ym mis Medi 2021, chwe mis cyn cychwyn y newid i'r ddeddfwriaeth. Bydd y bwrlwm mwyaf o ran gweithgarwch cyfathrebu rhwng mis Ionawr a mis Mawrth 2022, yn union cyn cychwyn y newid i'r ddeddfwriaeth. Bwriedir i weithgarwch codi ymwybyddiaeth barhau am rai blynyddoedd yn dilyn cychwyn y newid i'r ddeddfwriaeth i godi ymwybyddiaeth ymhlith y cyhoedd yng Nghymru.

1.4 Amcan yr ymchwil hon oedd adeiladu ar donnou blaenorol o ymchwil a gynhaliwyd yn 2018, 2019 a 2020 o ran agweddau'r cyhoedd tuag at gosbi plant yn

---

¹ Ym mis Mai 2020 cafodd Cynulliad Cenedlaethol Cymru ei ailenwi'n Senedd Cymru [Deddf Senedd ac Etholiadau \(Cymru\) 2020 \(llyw.cymru\)](#)

gorfforol gan gynnwys y ddeddfwriaeth. Cyflawnwyd y gwaith maes ar gyfer yr arolwg hwn ym mis Tachwedd 2021 cyn y newid yn y gyfraith ym mis Mawrth 2022. Mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu ailadrodd y cwestiynau hyn yn rheolaidd i dracio ymwybyddiaeth a barn y cyhoedd wrth i'r ymgyrch i godi ymwybyddiaeth y cyhoedd fynd rhagddo dros nifer y flynyddoedd.

1.2 Nodyn ar newidiadau i'r dull o gasglu data ar gyfer arolwg 2020 a 2021

1.5 Fe wnaed y gwaith maes ar gyfer arolygon 2020 a 2021 yn ystod argyfwng iechyd y cyhoedd Covid-19. O ystyried y cyfyngiadau a oedd mewn grym yn ystod y cyfnod hwn, nid oedd yn bosibl cynnal yr arolwg yn yr un modd â'r tonnau blaenorol. Yn 2018 a 2019, defnyddiodd yr ymchwiler ddull a weinyddwyd gan gyfwelydd wyneb-yn-wyneb yn y cartref.

1.6 Fe gwblhawyd arolygon 2020 a 2021 trwy ddull hunangwblhau ar-lein gan ddefnyddio panel ar-lein². Er bod yr arolwg ar-lein a'r arolygon wyneb-yn-wyneb blaenorol wedi'u bwriadu i gynhyrchu samplau cynrychiolaidd o'r boblogaeth oedolion (16+ oed) yng Nghymru, mae'n bosibl y gallai'r newid dull fod wedi cael rhywfaint o effaith ar y canlyniadau. Er enghraifft, efallai y bydd rhai ymatebwyr yn ateb yn wahanol pan nad oes cyfwelydd yn bresennol, ac mae angen i rai cwestiynau a oedd yn ddigymell yn flaenorol gael eu fframio'n wahanol pan nad oes cyfwelydd yn bresennol i godio atebion. Er ei bod yn anodd bod yn bendant ynglŷn â hyn, mae tystiolaeth yn awgrymu bod effeithiau'n tueddu i fod yn fwy ar gyfer cwestiynau sy'n holi am werthoedd ac ymddygiad, gydag effeithiau llai ar gyfer gwybodaeth fwy ffeithiol³. Dylai unrhyw ddiffyg newid mewn canlyniadau rhwng tonnau cyn y newid dull a'r don gyfredol gael ei ddehongli â phwyll; gallai diffyg newid fod i'w briodoli'n gyfan gwbl, yn rhannol neu beidio â bod i'w briodoli o gwbl i'r newid mewn dull. Dylai unrhyw newidiadau mewn canlyniadau o donnau cyn y newid dull a'r don gyfredol gael eu dehongli â phwyll; gallai newid fod i'w briodoli'n gyfan gwbl, yn rhannol neu beidio â bod i'w briodoli o gwbl i'r newid mewn dull. Ar gyfer unrhyw donnau o ymchwiler yn y dyfodol, bydd yr arolwg yn parhau i gael ei gynnal trwy hunangwblhau ar-lein gan bod cyfrwng yr arolwg, Arolwg Omnibws Cymru

---

² Grŵp o gyfranogwyr ymchwiler sydd wedi cofrestru i cael cyswllt o bryd i'w gilydd i gwblhau arolygon ar-lein yw panel ar-lein.

³[Cabinet Office \(2019\), Community life survey: investigating the viability of moving from a face-to-face to an online/postal mode: evidence from a series of methodological studies 2012-2015](#), adran 9.3

Beaufort, wedi newid yn barhaol i'r dull hwn o gasglu data. Mae rhagor o wybodaeth am ddull yr arolwg yn 2021 i'w chael yn Atodiad C.

1.3 Ynglŷn â'r adroddiad hwn

1.7 Mae'r canfyddiadau a nodir yn yr adroddiad hwn yn seiliedig ar ymchwil a gynhaliwyd ar Arolwg Omnibws Cymru Beaufort ym mis Tachwedd 2021, a gyfwelodd â sampl seiliedig ar gwota cynrychiolaidd o 1,000 o oedolion 16+ oed ledled Cymru. Mae hyn yn cynnwys rhieni/gwarcheidwaid ac oedolion nad ydynt yn rhieni/gwarcheidwaid. Mae canfyddiadau o'r arolwg hwn yn cael eu cymharu'n fynych yn yr adroddiad hwn â setiau sydd bron union yr un fath o gwestiynau⁴ a ofynnwyd fel rhan o Arolygon Omnibws Cymru Beaufort ym mis Tachwedd 2018, mis Tachwedd 2019 a mis Tachwedd 2020. Cynhelir pob Arolwg Omnibws Cymru gyda samplau ar wahân o oedolion 16+ yng Nghymru sy'n cyfateb â'i gilydd o ran demograffeg megis oedran, rhyw, rhanbarth a gradd gymdeithasol, er bod arolygon 2020 a 2021 (fel a nodwyd yn yr adran flaenorol) wedi cael eu cynnal trwy hunangwblhau ar-lein yn hytrach na'r dull gweinyddu gan gyfwelydd wyneb-yn-wyneb a ddefnyddiwyd yn 2018 a 2019. Mae'r gwaith hwn yn rhan o gyfres o ymchwil rhianta a gyflawnwyd gan Lywodraeth Cymru ers 2013. Ceir tabl o adroddiadau yn Atodiad A.

1.8 Roedd yr holiadur ar gyfer yr arolwg hwn yn cynnwys cyfres o gwestiynau am agweddau tuag at smacio, ymwybyddiaeth o ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â chosbi plant yn gorfforol ac ymwybyddiaeth a barn am newidiadau i'r ddeddfwriaeth. Cafodd cwestiynau demograffig eu cynnwys hefyd fel arfer safonol yn arolwg Omnibws Cymru. Roedd yr holiadur ar gael yn Gymraeg neu yn Saesneg yn ôl dewis y cyfranogwr ac mae i'w gael yn Atodiad B ar ddiwedd y ddogfen hon.

1.4 Profion ystadegol

---

⁴ Yr unig ddiwygiadau bychain i arolygon 2020 a 2021 oedd nad oedd cwestiynau 4, 6, 7 ac 8 yn dweud 'newidiadau arfaethedig' mwyach fel yr oeddent yn 2018 a 2019 am eu bod yn adlewyrchu'r ffaith bod y Bil wedi cael Cydsyniad Brenhinol ym mis Mawrth 2020. Hefyd, yn 2020 a 2021 yng nghwestiwn 1, roedd '*ddim yn gwybod*' yn god ymateb o gael arweiniad yn hytrach na chael ei gofnodi'n ddigymell yn unig yn 2018/2019 gan adlewyrchu'r newid dull o arolwg wyneb-yn-wyneb i arolwg ar-lein. Roedd yr un peth yn wir am gwestiwn 3 ar gyfer codau ymateb '*ddim yn gwybod*' ac '*wedi gwrthod*'. Yn olaf (ac eto gan adlewyrchu'r newid i ddull ar-lein) yng nghwestiwn 6 roedd ymatebwyr yn cael eu harwain â rhestr o ffynonellau ymwybyddiaeth yn 2020 a 2021 tra bo'r rhestr hon yn 2018/2019 yn ddigymell.

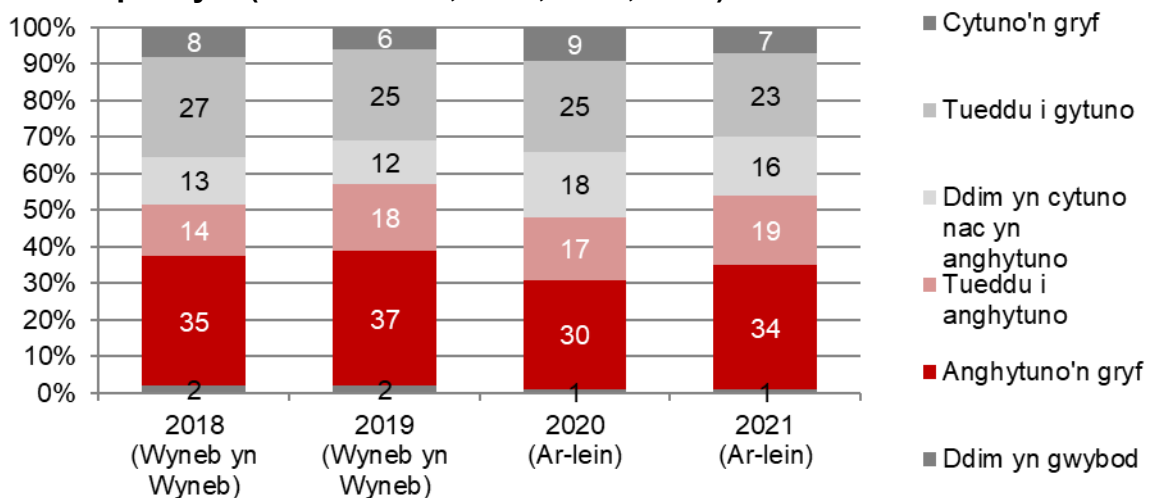
1.9 Drwy'r adroddiad hwn dygir cymariaethau rhwng gwahanol grwpiau o'r boblogaeth (er enghraifft, y rhai o wahanol grwpiau oedran neu ryw) i ddeall a yw eu hagweddau, eu hymddygiadau neu eu gwybodaeth yn amrywio. Ceir cymariaethau hefyd rhwng gwahanol flynyddoedd yr arolwg i ganfod a fu newidiadau dros amser. Mae'r adroddiad yn defnyddio profion ystadegol i gymharu canlyniadau rhwng grwpiau o'r boblogaeth a hefyd i gymharu canlyniadau dros amser. Lle nodir bod gwahaniaeth rhwng dau grŵp neu ddau gyfnod o amser yn 'arwyddocaol' yn yr adroddiad hwn, mae hyn yn golygu bod y tebygolrwydd o gael y canfyddiad drwy siawns yn llai nag un mewn 20 ac felly y gellir ei gyffredinoli i'r boblogaeth ehangach.

2. Agweddau tuag at smacio

2.1 Gofynnwyd i'r holl ymatebwyr i ba raddau yr oeddent yn cytuno neu'n anghytuno *ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn*. Roedd y farn ynglŷn â hyn ar draws pedair ton yr arolwg wedi'i hollti, i ryw raddau, er bod mwy yn anghytuno â'r datganiad hwn nag oedd yn cytuno ag ef ym mhob ton.

2.2 Yn yr arolwg diweddaraf, roedd 30% yn cytuno a 53% yn anghytuno *ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn*. Mae'r gwahaniaeth rhwng y cyfrannau a oedd yn cytuno ac yn anghytuno â'r datganiad yn fwy na'r gwahaniaeth a oedd yn bodoli yn arolwg 2020 (34% yn cytuno, 47% yn anghytuno). Mae'r gwahaniaeth hwn rhwng 2020 a 2021 yn arwyddocaol yn ystadegol h.y. gellir cyffredinoli'r canfyddiad i'r boblogaeth ehangach. Ar y cyfan, mae'r cyfrannau a oedd yn cytuno ac yn anghytuno â'r datganiad yn 2021 yn debyg i'r canfyddiadau yn 2019.

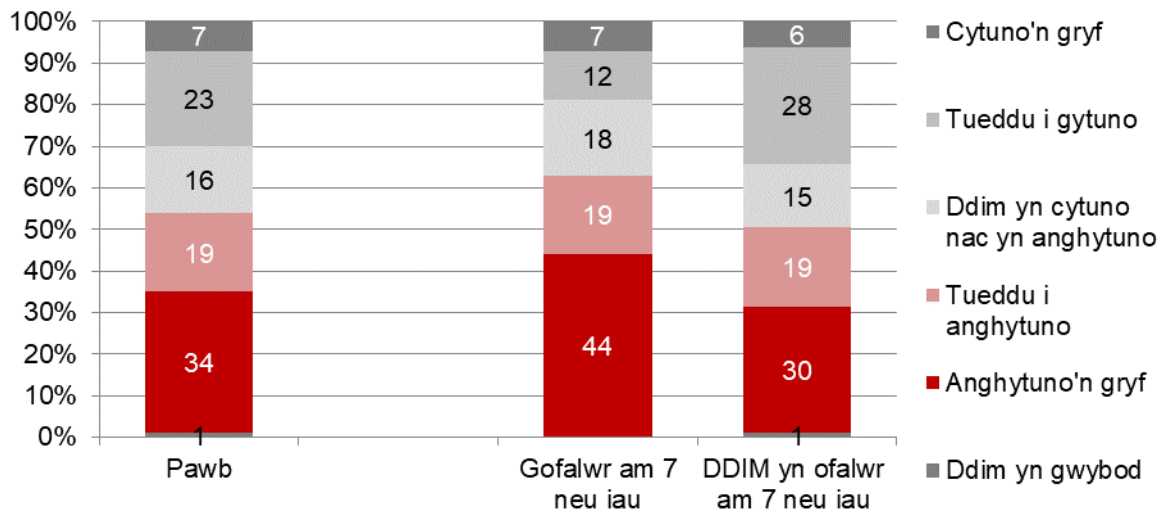
Ffigur 2.1: Y ganran a oedd yn cytuno 'ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn' (Pawb – 2018, 2019, 2020, 2021)

Sail: Pawb – 2018 (1,002), 2019 (1,002), 2020 (1,002) 2021 (1,000)

2.3 Roedd y rhai â chyfrifoldebau gofalu am blant saith oed neu iau, sef rhieni, gwarcheidwaid neu aelodau eraill o'r teulu sy'n rhoi gofal rheolaidd, yn fwy tebygol o anghytuno *ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn* – 63% o'i gymharu â 49% ymhlith y rhai sydd heb gyfrifoldebau gofalu am blant saith oed ac iau (ffigur 2.2). Mae'r gwahaniaeth hwn yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir cyffredinoli'r canfyddiad i'r boblogaeth ehangach.

Ffigur 2.2: Y ganran a oedd yn cytuno ‘ei bod hi weithiau’n angenrheidiol smacio plentyn’ (Pawb a pha un a ydynt yn ofalwr rheolaidd am blentyn saith oed neu iau - 2021)

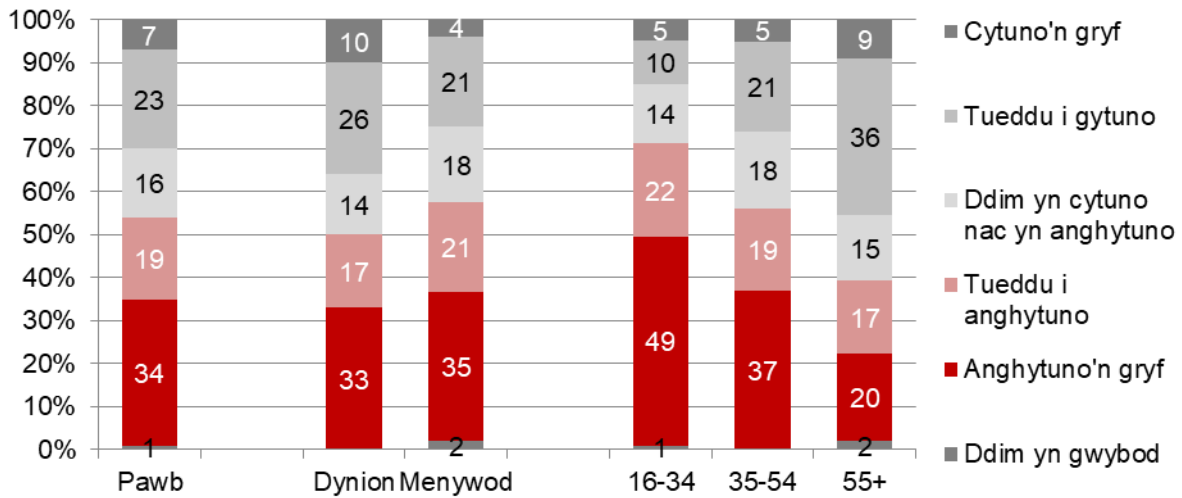

Sail: Pawb (1,000), Gofalwr rheolaidd am blentyn 7 oed neu iau (316), Ddim yn ofalwr rheolaidd am blentyn 7 oed neu iau (681)

2.4 Fel a ddangosir yn ffigur 2.3, pan ydym yn archwilio hyn yn ôl oedran yr ymatebydd, rydym yn canfod bod y rhai yn y grŵp oedran hŷn (55+) yn fwy tebygol o gytuno *ei bod hi weithiau’n angenrheidiol smacio plentyn* – ar 46%⁵ roedd hyn fwy na thair gwaith yn fwy na nifer yr ymatebwyr 16-34 oed a oedd yn arddel y farn hon (14%). Er ei fod yn llai amlwg nag yn ôl oedran, canfuwyd gwahaniaeth barn yn ôl y rhywiau hefyd gyda 36% o ddynion yn cytuno â’r datganiad o’i gymharu â 25% o fenywod. Roedd y gwahaniaethau a nodwyd yn ôl oedran a’r rhywiau yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir cyffredinoli’r canfyddiad i’r boblogaeth ehangach.

⁵ Mae’r cyfanswm yn 46% yn hytrach na 45% (9% + 36% fel a ddangosir yn ffigur 2.3) gan bod y canrannau’n 9.2% a 36.4% = 45.6%.

Ffigur 2.3: Y ganran a oedd yn cytuno ‘ei bod hi weithiau’n angenrheidiol smacio plentyn’ (Pawb ac yn ôl y rhywiau a grwpiau oedran - 2021)

Sail: Pawb (1,000), Dynion (383), Menywod (613), 16-34 (342), 35-54 (338), 55+ (320)

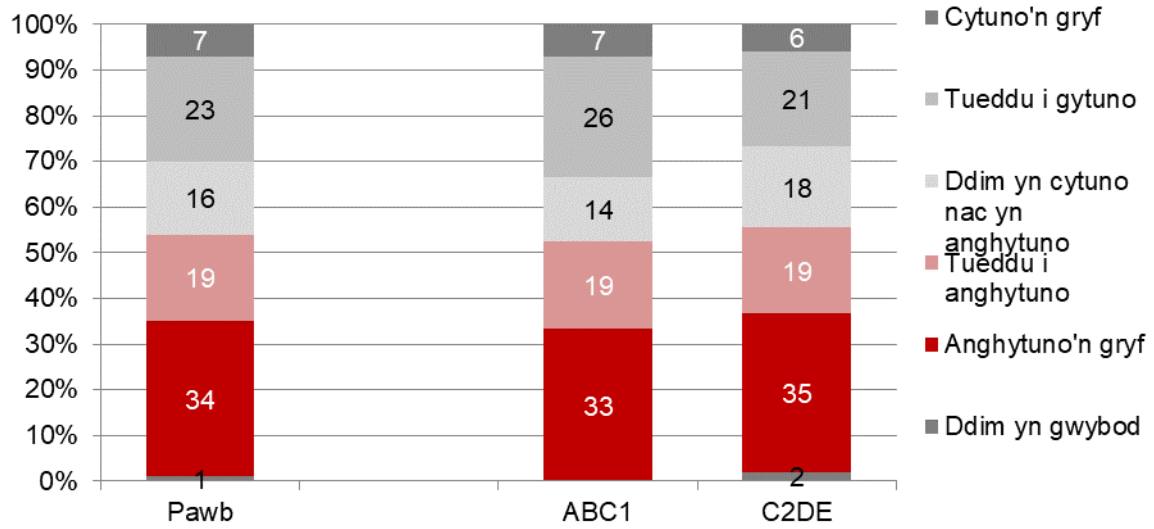
2.5 Canfuwyd gwahaniaethau o ran cytuno â'r datganiad hwn yn ôl grwpiau oedran (y cadarnhawyd eu bod yn arwyddocaol yn ystadegol) yn arolygon 2018, 2019 a 2020 hefyd. Po hynaf oedd yr ymatebydd, po fwyaf tebygol ydoedd o gytuno ‘ei bod hi weithiau’n angenrheidiol smacio plentyn’. Canfuwyd y gwahaniaeth o ran cytuno yn ôl y rhywiau yn 2020 hefyd, ond nid oedd yn bresennol yn arolygon cynharach 2018 a 2019.

2.6 Mae Ffigur 2.4 yn dangos canfyddiadau ar gyfer yr un mesur yn ôl gradd gymdeithasol⁶. Roedd barn y rhai yng ngraddau cymdeithasol ABC1⁷ yn debyg i farn y rhai yng ngraddau cymdeithasol C2DE. Mae hyn yn cyfnerthu'r un canfyddiad o arolygon 2019 a 2020.

⁶ System ddsbarthu sy'n seiliedig ar alwedigaeth prif enillydd incwm yr aelwyd yw gradd gymdeithasol.

⁷ Ceir diffiniadau o raddau cymdeithasol A, B, C1, C2, D, E yn Atodiad E

Ffigur 2.4: Y ganran a oedd yn cytuno ‘ei bod hi weithiau’n angenrheidiol smacio plentyn’ (Pawb ac yn ôl gradd gymdeithasol - 2021)

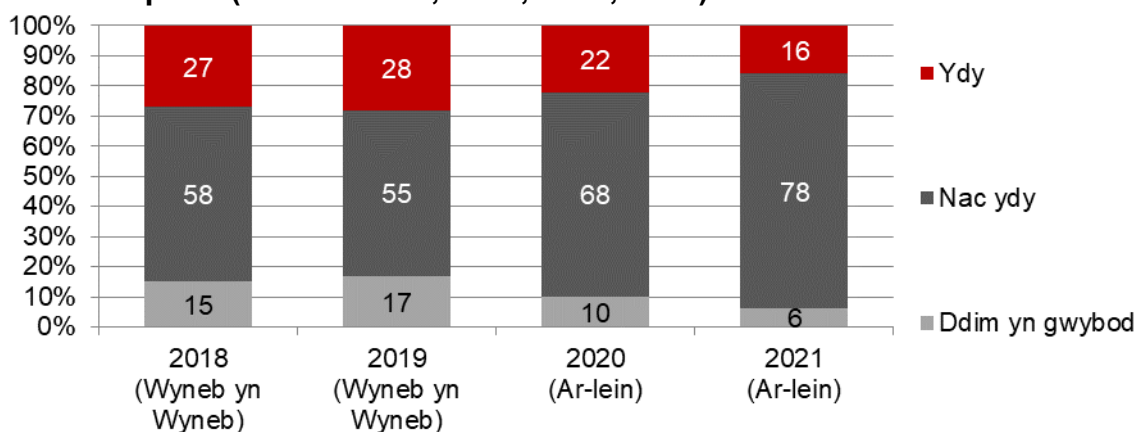
Sail: Pawb (1,000), ABC1 (575), C2DE (425)

3. Gwybodaeth am y ddeddfwriaeth bresennol

3.1 Y sefyllfa gyfreithiol o ran smacio plant neu gosbi plant yn gorfforol mewn ffordd arall yng Nghymru ar adeg yr arolwg hwn (Tachwedd 2021) oedd bod rhieni ac oedolion sy'n gweithredu *in loco parentis* (yn gweithredu â chyfrifoldeb rhiant) yn gallu dibynnu ar amddiffyniad cosb resymol yn erbyn cyhuddiad o ymosod cyffredin. Nid yw rhieni sy'n cosbi eu plant yn gorfforol yn gallu defnyddio'r amddiffyniad cosb resymol yn erbyn cyhuddiadau o greulondeb, clwyfo neu ymosodiadau sy'n achosi gwir niwed corfforol neu niwed corfforol difrifol. Mae canllawiau Gwasanaeth Erlyn y Goron yn egluro fel a ganlyn: "er bod unrhyw anaf sy'n fwy nag 'anaf dros dro neu fân anaf' yn gallu cael ei ystyried yn wir niwed corfforol, y cyhuddiad priodol fydd Ymosod Cyffredin lle nad oes unrhyw anaf yn digwydd neu lle ceir anafiadau nad ydynt yn ddifrifol".

3.2 Roedd ychydig dros dri chwarter (78%) o'r bobl a arolygwyd yn 2021 yn meddwl nad oedd y gyfraith yn caniatáu i rieni smacio'u plant. Roedd cyfanswm o 16% yn meddwl bod y gyfraith yn caniatáu i rieni smacio a dywedodd y 6% sy'n weddill nad oeddent yn siŵr. Mae'r cyfrannau hyn yn wahanol i arolwg 2020 yn yr ystyr bod mwy yn credu yn awr nad yw smacio'n cael ei ganiatáu ac o ganlyniad mae llai'n credu ei fod yn cael ei ganiatáu neu ddim yn siŵr. Mae'r gwahaniaeth hwn mewn ymatebion rhwng arolygon 2021 a 2020 yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir cyffredinoli'r canfyddiad i'r boblogaeth ehangach. Mae'r newid hwn yn golygu parhad y patrwm o gred gynyddol nad yw smacio'n cael ei ganiatáu wrth gymharu canfyddiadau 2020 ag arolygon blaenorol.

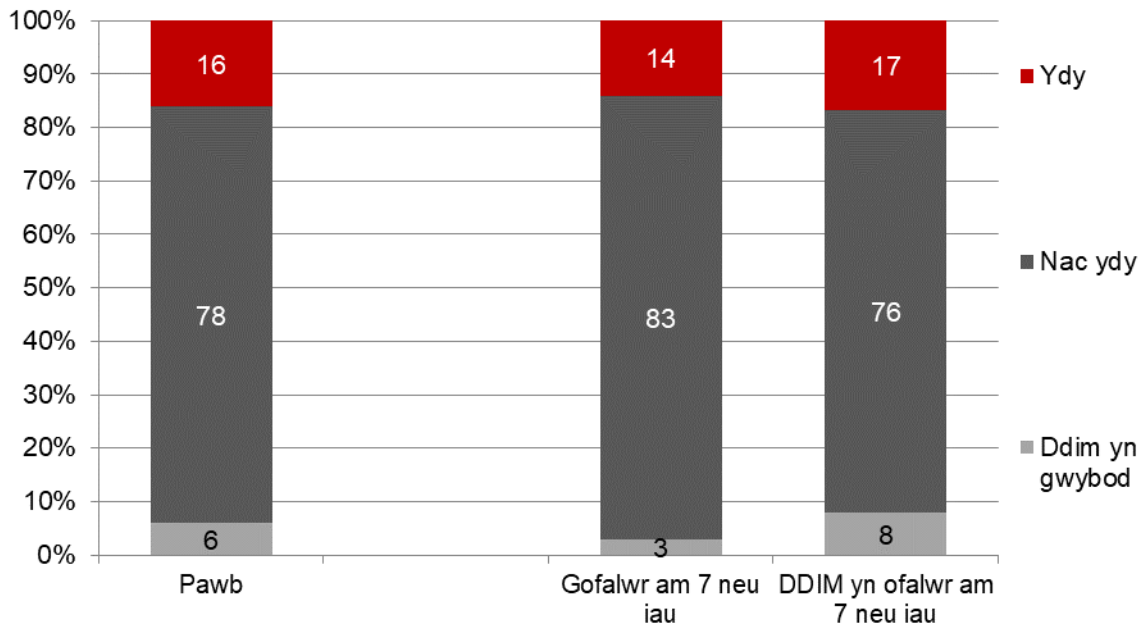
Ffigur 3.1: Y ganran sy'n credu bod y gyfraith bresennol yn caniatáu i rieni smacio'u plant (Pawb – 2018, 2019, 2020, 2021)

Sail: Pawb – 2018 (1,002), 2019 (1,002), 2020 (1,002), 2021 (1,000)

3.3 Ychydig o wahaniaethau a welir mewn gwybodaeth am y gyfraith ar smacio yn ôl pa un a yw unigolyn yn ofalwr am blant saith oed neu iau ai peidio. Roedd cyfrannau tebyg o'r naill grŵp a'r llall yn meddwl bod smacio'n cael ei ganiatáu ar hyn o bryd (14% ac 17% yn y drefn honno).

Ffigur 3.2: Y ganran sy'n credu bod y gyfraith bresennol yn caniatáu i rieni smacio'u plant (Pawb ac yn ôl pa un a ydynt yn ofalwr rheolaidd am blentyn saith oed neu iau ai peidio - 2021)

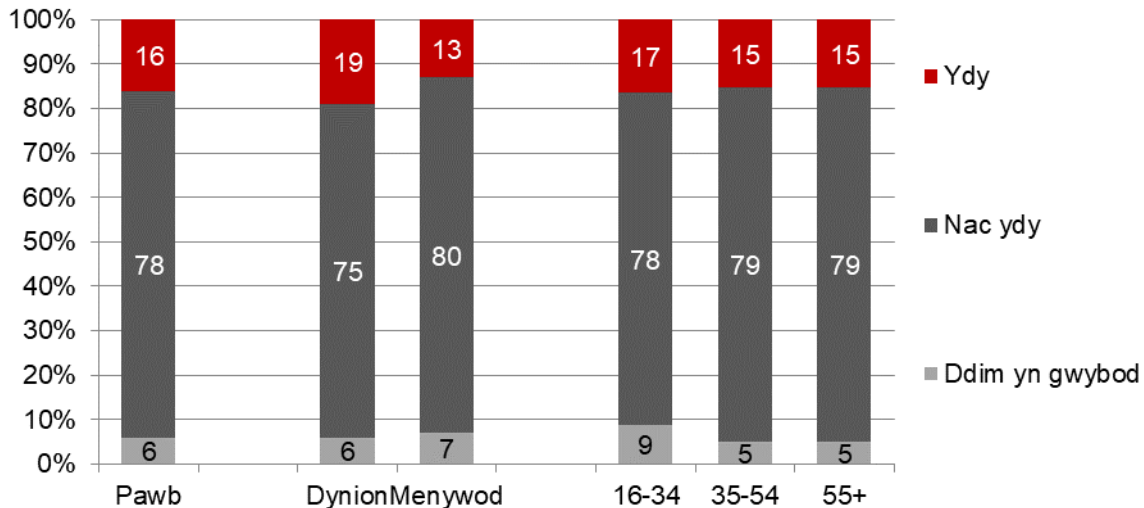

Sail: Pawb – Gofalwr rheolaidd am blentyn 7 oed neu iau (316), DDIM yn ofalwr rheolaidd am blentyn 7 oed neu iau (681)

3.4 Ychydig yr oedd ymwybyddiaeth pa un a oedd smacio'n cael ei ganiatáu ai peidio'n amrywio yn ôl grŵp oedran fel a ddangosir yn ffigur 3.3. Fodd bynnag, roedd y bwlch ychydig yn fwy yn ôl y rhywiau (roedd 19% o ddynion yn credu bod smacio'n cael ei ganiatáu o'i gymharu ag 13% o fenywod), ac roedd y gwahaniaeth hwn yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir ei gyffredinoli i'r boblogaeth ehangach.

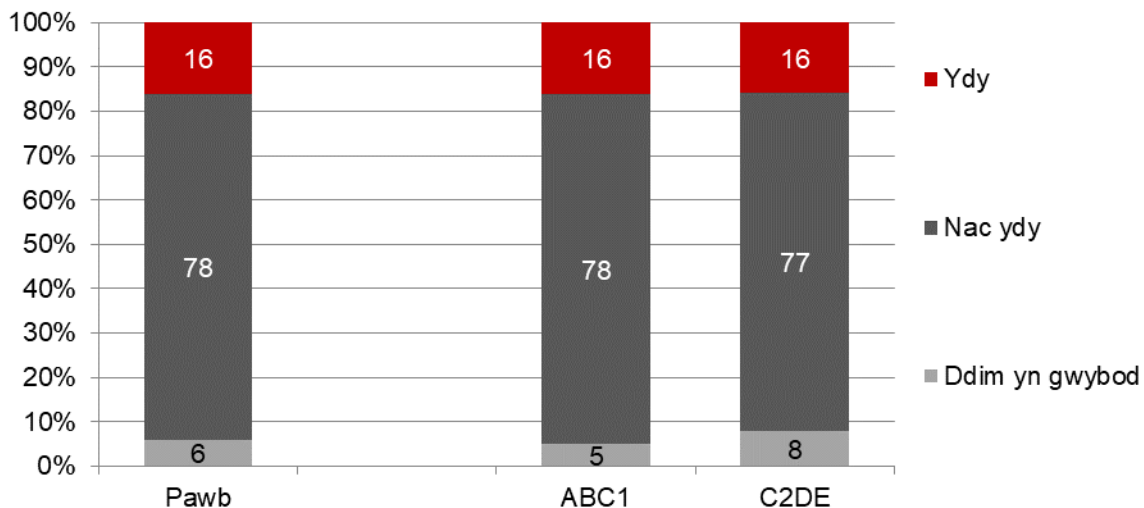
Ffigur 3.3: Y ganran sy'n credu bod y gyfraith bresennol yn caniatáu i rieni smacio'u plant (Pawb ac yn ôl y rhywiau ac yn ôl grŵp oedran - 2021)

Sail: Pawb (1,000), Dynion (383), Menywod (613), 16-34 (342), 35-54 (338), 55+ (320)

3.5 Ychydig o wahaniaeth a welir mewn gwybodaeth am y gyfraith ar smacio yn ôl gradd gymdeithasol wahanol. Mae oddeutu 1 ymhob 6 o bob grŵp (grwpiau ABC1 a grwpiau C2DE), fel a ddangosir yn ffigur 3.4, yn credu bod y gyfraith yn caniatáu i rieni smacio'u plant.

Ffigur 3.4: Y ganran sy'n credu bod y gyfraith bresennol yn caniatáu i rieni smacio'u plant (Pawb ac yn ôl gradd gymdeithasol)

Sail: Pawb (1,000), ABC1 (575), C2DE (425)

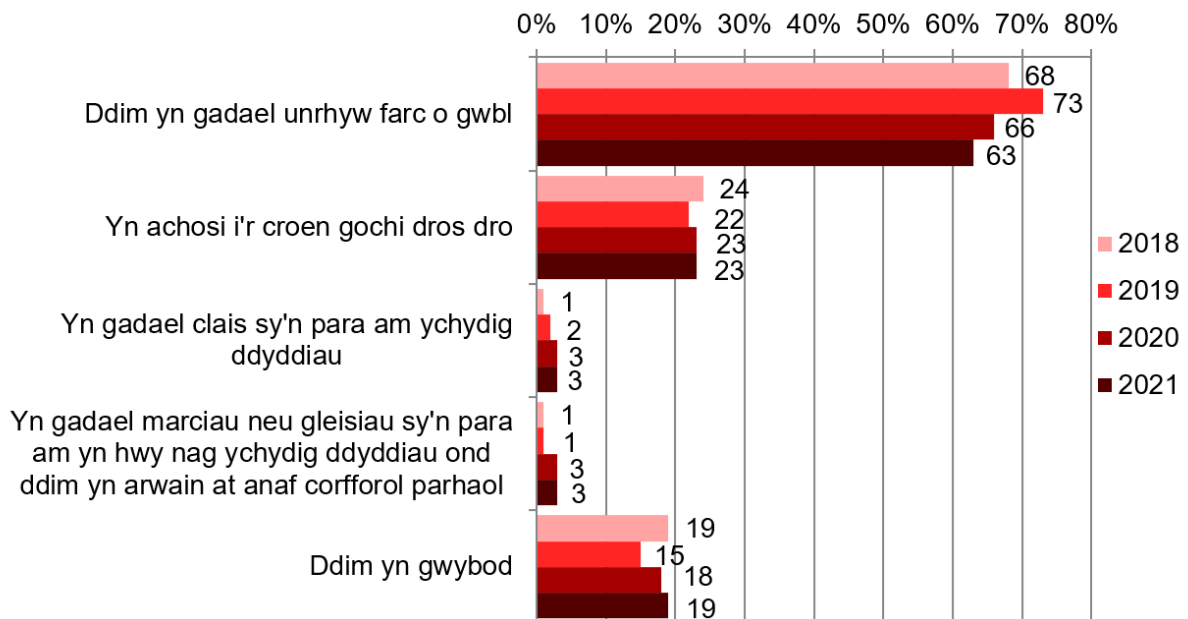
3.6 Wedyn hysbyswyd yr unigolion fod y gyfraith bresennol yn caniatáu i rieni smacio eu plant neu eu disgyblu'n gorfforol a gofynnwyd i'r ymatebwyr pa lefel o gosb oedd y gyfraith yn ei chaniatáu yn eu tyb hwy. Mae'r opsiynau a roddwyd iddynt

i'w cael yn ffigur 3.5 ynghyd â'r gyfran o bobl a oedd yn meddwl bod pob lefel yn cael ei chaniatáu (roedd yr ymatebwyr yn gallu dewis mwy nag un opsiwn).

3.7 Roedd oddeutu dwy ran o dair (63%) yn meddwl y byddai cosb nad oedd yn gadael unrhyw farc o gwbl ar y plentyn yn cael ei chaniatáu gan y gyfraith. Roedd llawer llai (23%) yn meddwl y byddai cosb a oedd yn achosi i'r croen gochi dros dro yn cael ei chaniatáu. Dim ond cyfran fach iawn oedd yn meddwl y byddai lefelau uwch o gosb gorfforol megis rhywbeth sy'n gadael clais am ychydig ddyddiau (3%) neu'n gadael marciau neu gleisiau sy'n para am yn hwy nag ychydig ddyddiau ond nad yw'n arwain at anaf corfforol parhaol (3%) yn cael eu caniatáu gan y gyfraith. Dywedodd ychydig o dan un rhan o bump (19%) nad oeddent yn gwybod pa lefel o gosb fyddai'n cael ei chaniatáu. Roedd y canfyddiadau'n debyg i'r rhai a gafwyd yn yr holl arolygon blaenorol.

Ffigur 3.5: Y ganran a oedd yn meddwl bod pob lefel o gosb yn cael ei chaniatáu gan y gyfraith bresennol - 2021

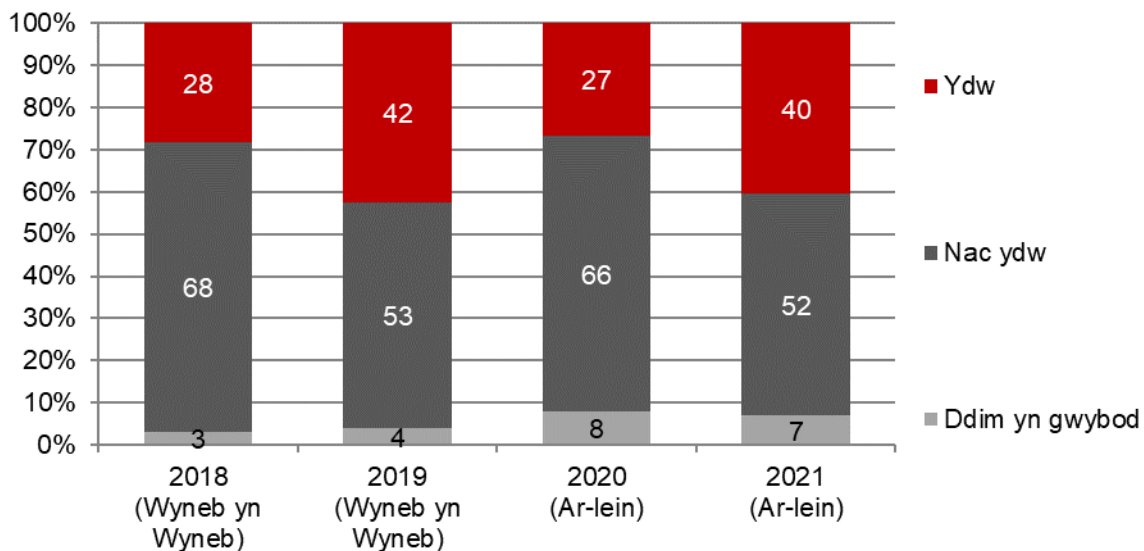

Sail: Pawb - 2018 (1,002), 2019 (1,002), 2020 (1,002), 2021 (1,000)

4. Ymwybyddiaeth o newidiadau i'r ddeddfwriaeth

4.1 Yn yr arolwg diweddaraf, dywedodd dwy ran o bump (40%) o bobl eu bod yn ymwybodol o newidiadau i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol ar lefel ddigymell⁸. Roedd hyn yn cymharu â ffigwr cyfatebol o 27% yn arolwg 2020 a oedd yn ymwybodol o'r newidiadau. Mae'r cynnydd hwn ers 2020 mewn ymwybyddiaeth o'r newid yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir cyffredinoli'r canfyddiad i'r boblogaeth ehangach. Roedd lefelau ymwybyddiaeth ddigymell yn debyg iawn i'r rhai a gofnodwyd yn arolwg 2019.

Ffigur 4.1: Y ganran a oedd yn ymwybodol o newidiadau i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol [Digymell] (Pawb – 2018, 2019, 2020, 2021)

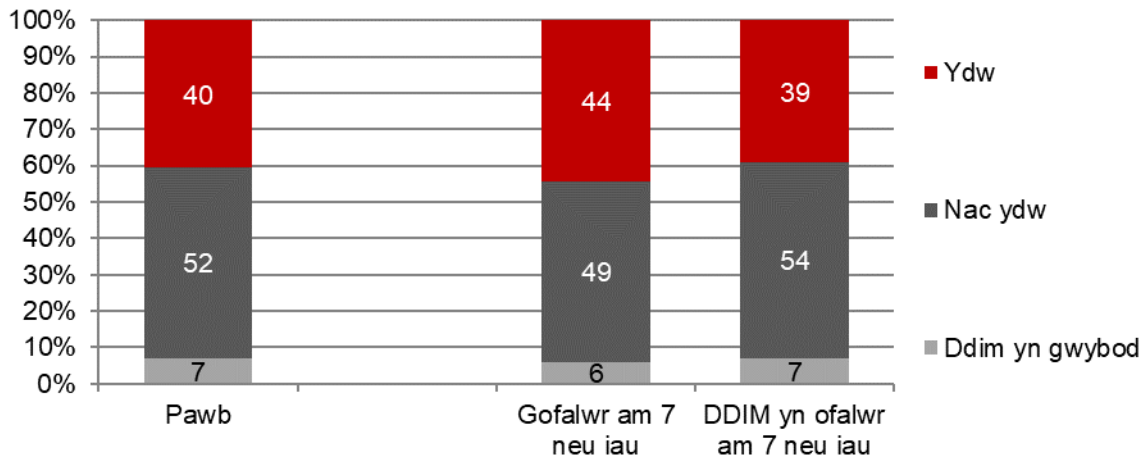

Sail: Pawb – 2018 (1,002), 2019 (1,002), 2020 (1,002), 2021 (1,000)

4.2 Roedd ymwybyddiaeth o newidiadau arfaethedig i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol ychydig yn uwch ymhlith gofalwyr am blant saith oed ac iau na'r rhai a oedd heb y cyfrifoldebau hyn – 44% o'i gymharu â 39% (ffigur 4.2). Fodd bynnag, nid yw'r gwahaniaeth hwn yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly ni ellir cyffredinoli'r canfyddiad i'r boblogaeth ehangach.

⁸ Ni chafodd yr ymatebwyr unrhyw fanylion ar gyfer newidiadau posibl ar yr adeg hon a gofynnwyd iddynt - 'Ydych chi'n ymwybodol o unrhyw newidiadau i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol?'

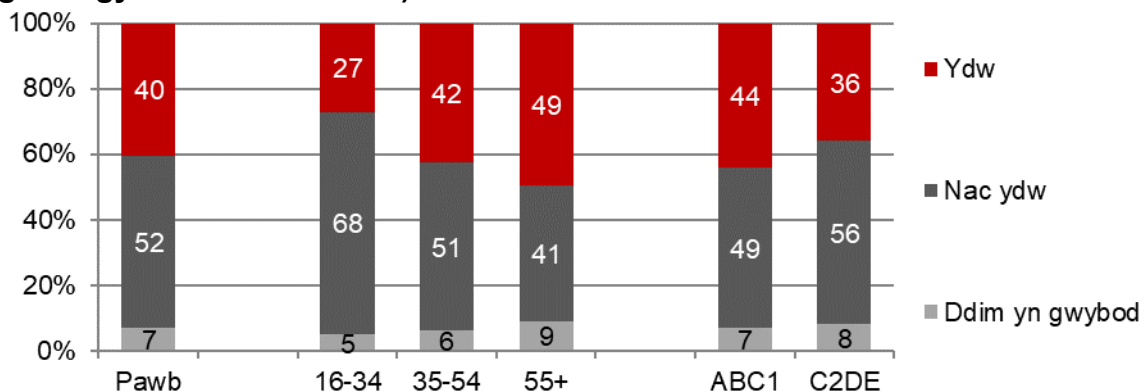
Ffigur 4.2 Y ganran a oedd yn ymwybodol o newidiadau arfaethedig i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol [Digymell] (Pawb ac yn ôl pa un a ydynt yn ofalwr rheolaidd am blentyn saith oed neu iau ai peidio - 2021)

Sail: Pawb (1,000), Gofalwr rheolaidd am blentyn 7 oed neu iau (316), Ddim yn ofalwr rheolaidd am blentyn 7 oed neu iau (681)

4.3 Fel a ddangosir yn ffigur 4.3, roedd y rhai yng ngraddau cymdeithasol C2DE (36%) yn llai tebygol o fod yn ymwybodol o'r newid na'r rhai yng ngraddau cymdeithasol ABC1 (44%). Roedd y gwahaniaeth hwn yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir cyffredinoli'r canfyddiad i'r boblogaeth ehangach. Roedd ymatebwyr iau 16-34 oed yn llai tebygol o fod yn ymwybodol o'r newid i'r ddeddfwriaeth na'r rhai yn y grwpiau oedran hŷn, 35-54 a 55+ (27% o'i gymharu â 42% a 49%). Roedd y gwahaniaeth hwn hefyd yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir ei gyffredinoli i'r boblogaeth ehangach.

Ffigur 4.3: Y ganran a oedd yn ymwybodol o newidiadau i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol [Digymell] (Pawb ac yn ôl oedran a gradd gymdeithasol - 2021)

Sail: Pawb (1,000), 16-34 (342), 35-54 (338), 55+ (320), ABC1 (575), C2DE (425)

4.4 Nodwyd lefelau uwch o ymwybyddiaeth ddigymell o'r newid ym mhob grŵp oedran ac ym mhob grŵp gradd gymdeithasol yn 2021 o'i gymharu â 2020. Roedd yr holl wahaniaethau hyn, ac eithrio ymhlith pobl 16-34 oed, yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir cyffredinoli'r canfyddiadau hyn i'r boblogaeth ehangach.

4.5 Gofynnwyd i'r rhai a ddywedodd eu bod yn ymwybodol o newidiadau i'r ddeddfwriaeth (393 o ymatebwyr) ddisgrifio yn eu geiriau eu hunain sut yr oeddent yn meddwl y byddai'r gyfraith yn newid. Wedyn cafodd eu hymatebion eu grwpio'n themâu ac fe'u dangosir yn nhabl 4.1. Yr ymateb mwyaf mynych o bell ffordd oedd y byddai smacio'n cael ei wahardd [yn gyfan gwbl] \ y bydd yn anghyfreithlon. Fe wnaeth y mwyafrif llethol (84%) o'r rhai a oedd yn ymwybodol o newid grybwyll hyn yn ddigymell.

Tabl 4.1: Allwch chi ddweud wrthyf sut fydd y gyfraith yn newid yn eich tyb chi? - 2021 [Digymell]

Ymateb	Canran yr ymatebwyr (Nifer yr ymatebwyr)
Smacio \ cosbi'n gorfforol yn cael ei wahardd [yn gyfan gwbl] \ y bydd yn anghyfreithlon	84 (n.342)
Ymatebion eraill a roddwyd gan lai na 5 y cant o'r ymatebwyr	
Cosbau i'r rhai sy'n smacio plant	
Dim cyswllt corfforol o gwbl	
Ddim yn gallu cael ei ddefnyddio fel amddiffyniad cyfreithiol mwyach	
Mae newid yn cael ei drafod (amhenodol)	
Ro'n i'n meddwl bod smacio eisoes yn anghyfreithlon	
Syniad da \ ddim yn cytuno â smacio	

Sail: Y rhai a oedd yn ymwybodol o newidiadau i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol – digymell (393)

(a) Cyflwynir ymatebion eraill yn nhrefn yr wyddor

4.6 Roedd ymatebion i'r cwestiwn hwn yn debyg i'r rhai a ganfuwyd yn arolygon 2018, 2019 a 2020 pan mai *Smacio'n cael ei wahardd [yn gyfan gwbl] \ y bydd yn anghyfreithlon* oedd yr ateb a grybwyllwyd fynychaf o bell ffordd hefyd (73%, 69% a 64% o'r rhai a oedd yn ymwybodol o newidiadau yn y drefn honno).

4.7 Gofynnwyd hefyd i'r rhai a ddywedodd eu bod yn ymwybodol o newidiadau i'r ddeddfwriaeth ddweud sut yr oeddent wedi dod yn ymwybodol o'r newid (tabl 4.2). Gweld rhywbeth ar y teledu – newyddion \ rhaglen oedd yr ymateb mwyaf mynych gyda bron i hanner (45%) y rhai a oedd yn ymwybodol o'r newid yn dweud mai dyma oedd eu ffynhonnell. Cael eu gwneud yn ymwybodol trwy'r newyddion / ar raglenni

trwy ddulliau eraill – eitem newyddion ar-lein (16%) a newyddion / rhaglen ar y radio (11%) oedd nesaf. Cafodd hysbyseb ar y teledu (13%), clywed ar lafar gwlad trwy deulu a ffrindiau (11%) a phapur newydd a gyhoeddir ledled Cymru – newyddion \ erthygl (11%) eu crybwyll fel ffynhonnell ymwybyddiaeth o'r newid gan gyfrannau tebyg.

4.8 At ei gilydd, mae'r ffynonellau ymwybyddiaeth o'r newid a enwyd yn arolwg 2021 yn cael eu crybwyll ar lefelau tebyg i arolygon blaenorol. Ar y teledu – newyddion \ rhaglen oedd y ffynhonnell a grybwyllwyd fynychaf yn 2020 (41%) hefyd. Y prif eithriadau yw codiadau yn y crybwylliadau yn 2021 ar gyfer Hysbyseb ar y teledu – 13% o'r rhai a oedd yn ymwybodol yn 2021 o'i gymharu â 5% yn 2020, a phapur newydd a gyhoeddir ledled Cymru – newyddion \ erthygl, sef 11% yn 2021 o'i gymharu â 5% yn 2020.

Tabl 4.2: Sut ddaethoch chi'n ymwybodol o'r newid i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol? - 2021

Ymateb	Canran yr ymatebwyr (Nifer yr ymatebwyr)
Ar y teledu – newyddion \ rhaglen	45 (n.180)
Gwefan ar-lein – eitem newyddion	16 (n.65)
Hysbyseb ar y teledu	13 (n.51)
Ar y radio – newyddion \ rhaglen	11 (n.45)
Dywedodd rhywun wrthyf (teulu \ ffrindiau)	11 (n.44)
Papur newydd a gyhoeddir ledled Cymru - newyddion\erthygl	11 (n.43)
Facebook	9 (n.38)
Y cyfryngau cymdeithasol (heblaw Facebook)	8 (n.32)
Papur newydd a gyhoeddir ledled y DU - newyddion \ erthygl	8 (n.32)
Papur newydd a gyhoeddir ledled Cymru - hysbyseb	5 (n.22)
Papur newydd lleol - newyddion \ erthygl	5 (n.20)
Radio - hysbyseb	5 (n.19)
Ymatebion eraill a roddwyd gan lai na 5 y cant o'r ymatebwyr	
Cylchgrawn	
Dywedodd rhywun wrthyf (proffesiynol)	
Gwefan ar-lein - arall	
Papur newydd a gyhoeddir ledled y DU - hysbyseb	
Papur newydd lleol - hysbyseb	

Sail: Y rhai a oedd yn ymwybodol o newidiadau i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol – digymell (393)

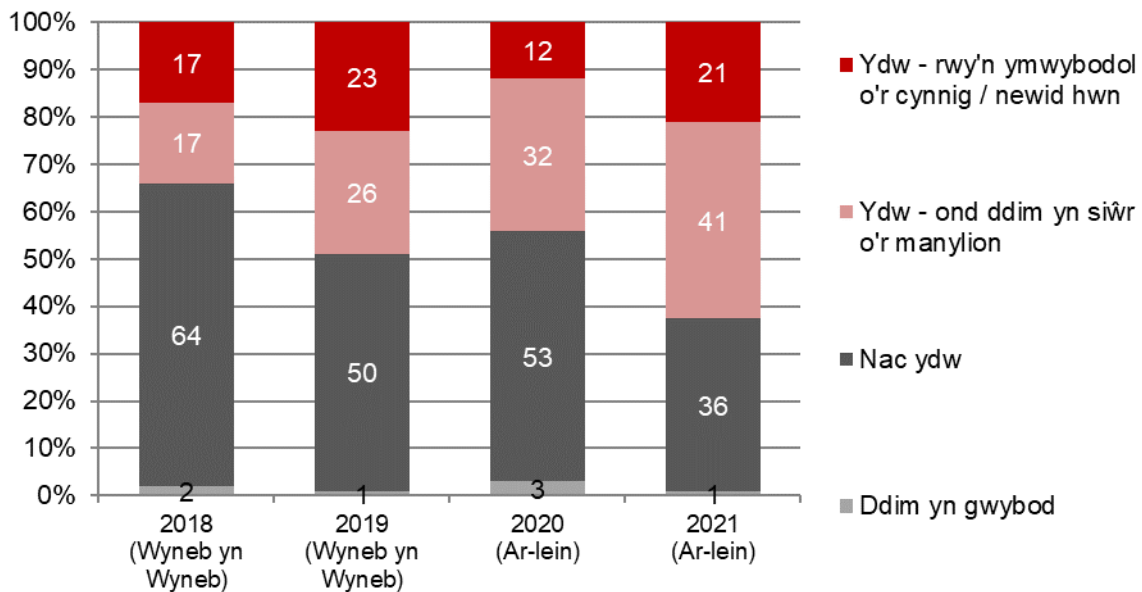
(a) Efallai fod cyfanswm y tabl yn fwy na 100 y cant am bod ymatebwyr yn gallu rhoi mwy nag un ateb

(b) Cyflwynir ymatebion eraill yn nhrefn yr wyddor

4.9 Ar ôl i ni ofyn am eu hymwybyddiaeth ar lefel ddigymell, cyflwynwyd disgrifiad o'r newid deddfwriaethol (sydd i'w weld yn Atodiad D) i'r ymatebwyr a gofynnwyd iddynt a oeddent wedi gweld neu glywed unrhyw beth am hyn. O gael eu harwain, dywedodd ychydig yn fwy o ymatebwyr eu bod yn ymwybodol o'r ddeddfwriaeth nag a wnaeth ar lefel ddigymell (gweler ffigur 4.1). Roedd cyfanswm o 63% yn gwybod rhywbeth am y newid a hynny'n cynnwys 21% a ddywedodd eu bod yn ymwybodol ohono a grŵp mwy (41%) a oedd yn ymwybodol ond nad oeddent yn siŵr o'r manylion.

4.10 Mae hyn yn gynnydd mewn ymwybyddiaeth o gael eu harwain o'i gymharu ag arolwg 2020 pan oedd 44% yn gwybod rhywbeth – gweler ffigur 4.4. Mae'r gwahaniaeth hwn yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir cyffredinoli'r canfyddiad i'r boblogaeth ehangach. Y lefel o ymwybyddiaeth ymhlith ymatebwyr o gael eu harwain a gofnodwyd yn 2021 oedd y fwyaf o unrhyw un ar draws holl flynyddoedd yr arolwg.

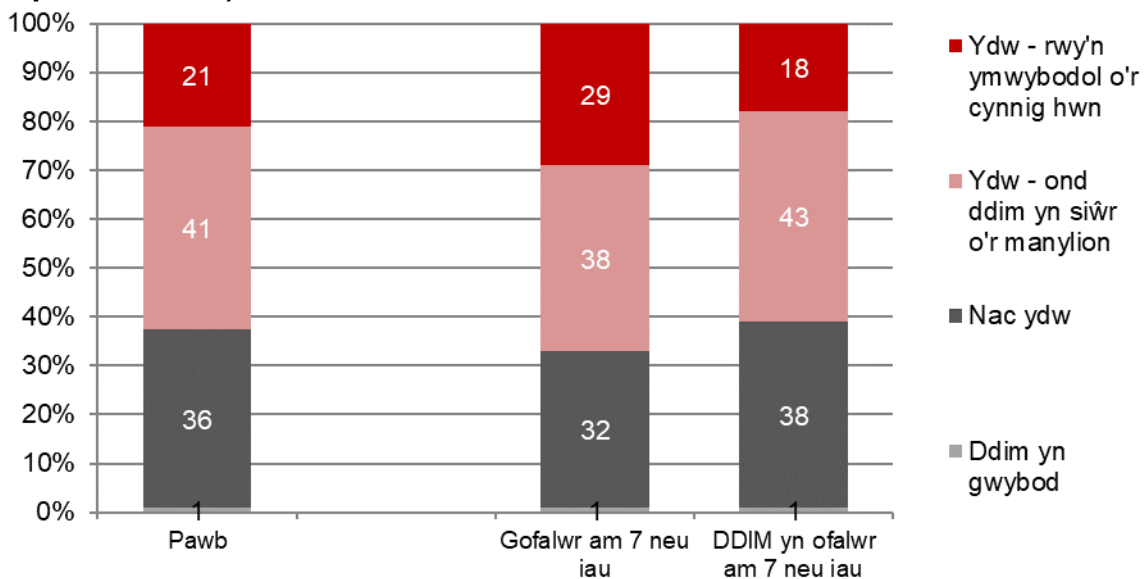
Ffigur 4.4: Y ganran a oedd yn ymwybodol o newidiadau i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol [O gael eu harwain] (Pawb – 2018, 2019, 2020, 2021)

Sail: Pawb – 2018 (1,002), 2019 (1,002), 2020 (1,002), 2021 (1,000)

4.11 O gael eu harwain fel hyn roedd y rhai â chyfrifoldebau gofalu am blant saith oed ac iau yn fwy tebygol o fod yn ymwybodol o'r ddeddfwriaeth na'r rhai heb y cyfrifoldebau hyn – 67% o'i gymharu â 61% (ffigur 4.5). Fodd bynnag, nid oedd y gwahaniaeth hwn yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly ni ellir ei gyffredinoli i'r boblogaeth ehangach.

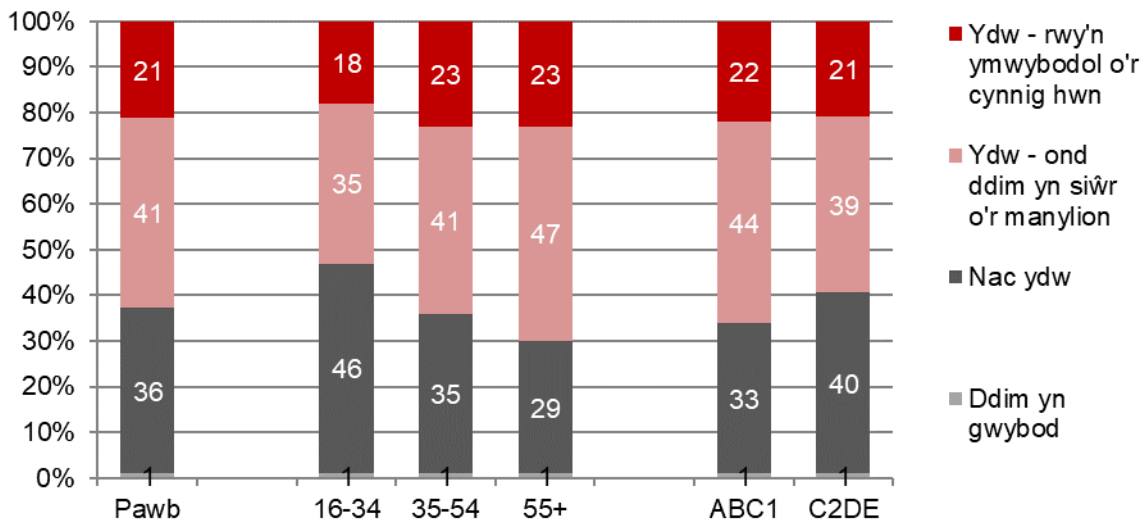
Ffigur 4.5: Y ganran a oedd yn ymwybodol o newidiadau arfaethedig i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol [O gael eu harwain] (Pawb ac yn ôl pa un a ydynt yn ofalwr rheolaidd am blentyn saith oed neu iau ai peidio - 2021)

Sail: Pawb (1,000), Gofalwr rheolaidd am blentyn 7 oed neu iau (316), Ddim yn ofalwr rheolaidd am blentyn 7 oed neu iau (681)

4.12 Fel gydag ymwybyddiaeth ddigymell, roedd y rhai yng ngraddau cymdeithasol ABC1 yn fwy tebygol o fod yn ymwybodol o'r newid deddfwriaethol pan oeddent yn cael eu harwain â disgrifiad ohono na'r rhai yng ngraddau cymdeithasol C2DE – 66% o'i gymharu â 59%. O ran oedran, mae rhai gwahaniaethau wedi'u cofnodi hefyd gydag ymwybyddiaeth yn cynyddu wrth i oedran gynyddu – 52% ymhlith y rhai 16-34, 70% ymhlith y rhai 55+ oed. Roedd y gwahaniaethau hyn yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir cyffredinoli'r canfyddiad i'r boblogaeth ehangach.

Ffigur 4.6: Y ganran a oedd yn ymwybodol o newidiadau i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol [O gael eu harwain] (Pawb ac yn ôl grŵp oedran a gradd gymdeithasol - 2021)

Sail: Pawb (1,000), 16-34 (342), 35-54 (338), 55+ (320), ABC1 (575), C2DE (425)

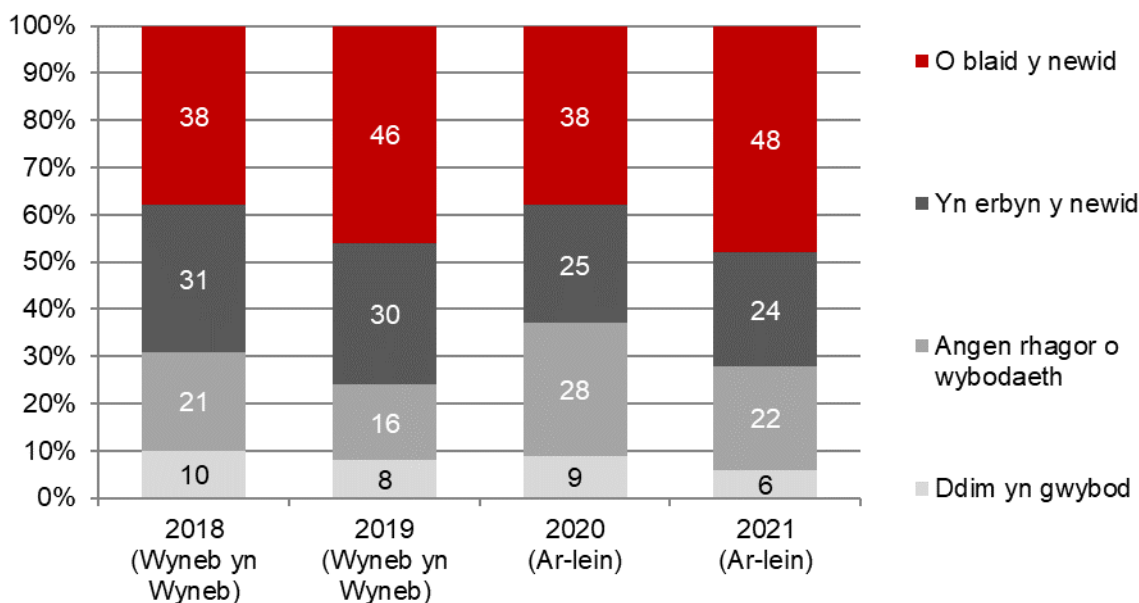

5. Barn am y newidiadau i'r ddeddfwriaeth

5.1 A hwythau wedi cael gweld y disgrifiad o'r newid, gofynnwyd i'r ymatebwyr a oeddent o blaid cael gwared ar amddiffyniad cosb resymol, a oeddent yn ei erbyn neu a oedd angen rhagor o wybodaeth arnynt i allu penderfynu. Ar y cyfan, roedd bron i hanner (48%) o blaid cael gwared ar amddiffyniad cosb resymol. Roedd hyn ddwywaith gymaint â'r ganran a oedd yn erbyn y newid (24%) gyda'r 28% a oedd yn weddill naill ai'n nodi bod angen rhagor o wybodaeth arnynt i allu penderfynu (22%) neu ddim yn siŵr o'u barn (6%).

5.2 Fel a ddangosir yn ffigur 5.1, mae'r gyfran o blaid cael gwared ar amddiffyniad cosb resymol wedi cynyddu o'i gymharu â 2020 (2020 – 38%, 2021 – 48%). Fodd bynnag, mae'r cyfrannau sy'n gwrthwynebu'r newid wedi aros yn ddigyfnewid i raddau helaeth (2020 – 25%, 2021 – 24%). Mae hyn yn adlewyrchu'r ffaith bod mwy o ymatebwyr bellach (nag yn 2020) yn honni bod arnynt angen rhagor o wybodaeth / nad ydynt yn gwybod (2020 – 28%, 2021 – 22%). Mae'r gwahaniaethau hyn rhwng y farn yn 2020 ac yn 2021 ynglŷn â'r newid deddfwriaethol yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir cyffredinoli'r canfyddiad i'r boblogaeth ehangach.

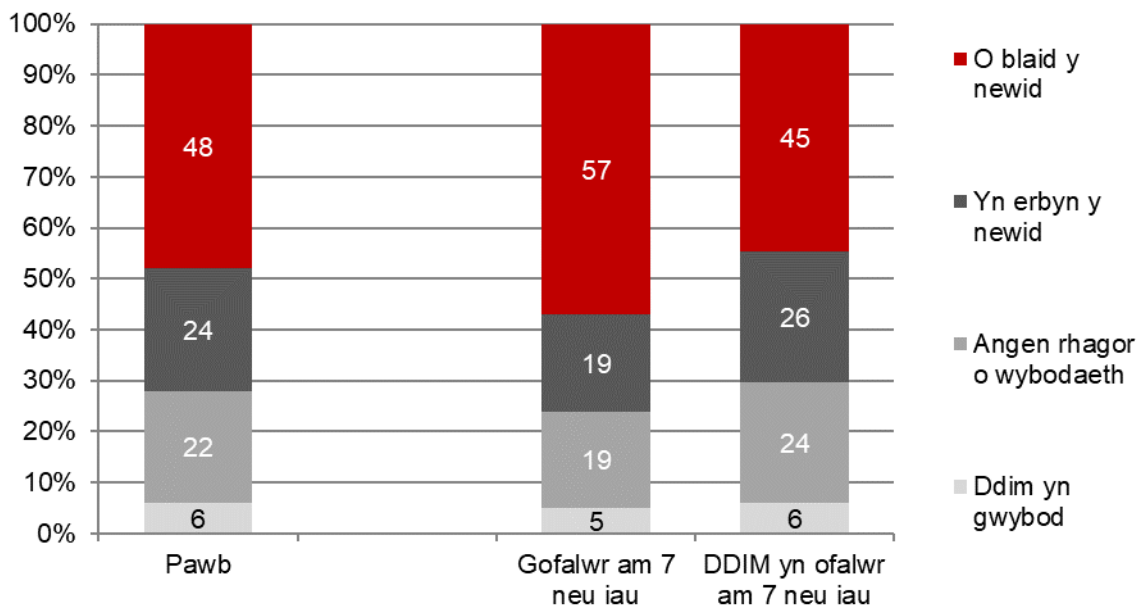
Ffigur 5.1: Barn am y newid i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol (%) (Pawb – 2018, 2019, 2020, 2021)

Sail: Pawb - 2018 (1,002), 2019 (1,002), 2020 (1,002), 2021 (1,000)

5.3 Roedd y rhai â chyfrifoldebau gofalu am blant saith oed ac iau yn fwy tebygol o fod o blaid y newid arfaethedig (57% o blaid, 19% yn erbyn) o'i gymharu â'r rhai a oedd heb y cyfrifoldebau hyn (45% o blaid, 26% yn erbyn). Roedd y gwahaniaethau hyn yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir cyffredinolï'r canfyddiad i'r boblogaeth ehangach.

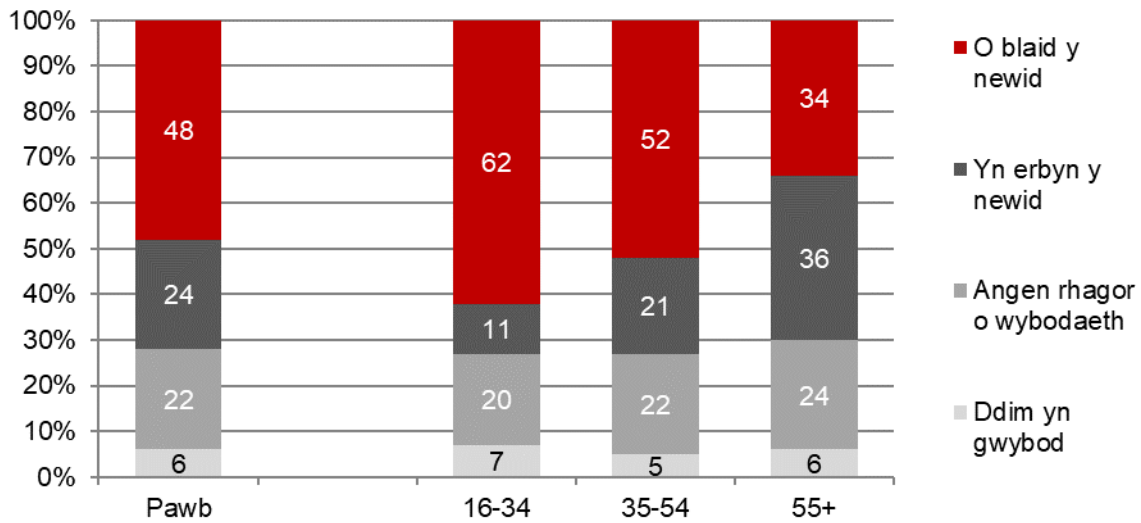
Ffigur 5.2: Barn am y newid i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol (%) (Pawb ac yn ôl pa un a ydynt yn ofalwr rheolaidd am blentyn saith oed neu iau ai peidio - 2021)

Sail: Pawb (1,000), Gofalwr rheolaidd am blentyn 7 oed neu iau (316), Ddim yn ofalwr rheolaidd am blentyn 7 oed neu iau (681)

5.4 Canfuwyd gwahaniaethau barn yn ôl oedran hefyd. Yn y grwpiau oedran 16-34 a 35-54, roedd ymatebwyr yn llawer mwy tebygol o fod o *blaid* yn hytrach nag *yn erbyn* y newid, fel a ddangosir yn ffigur 5.3. Fodd bynnag, ymhlith yr ymatebwyr 55+ oed roedd ychydig yn fwy ohonynt yn gwrthwynebu'r newid nag oedd o'i blaid. Roedd y gwahaniaethau hyn yn ôl oedran yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir cyffredinolï'r canfyddiad i'r boblogaeth ehangach. Canfuwyd gwahaniaethau tebyg yn ôl oedran yn arolygon 2018, 2019 a 2020 hefyd.

Ffigur 5.3: Barn am y newid i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol (Pawb ac yn ôl grŵp oedran - 2021)

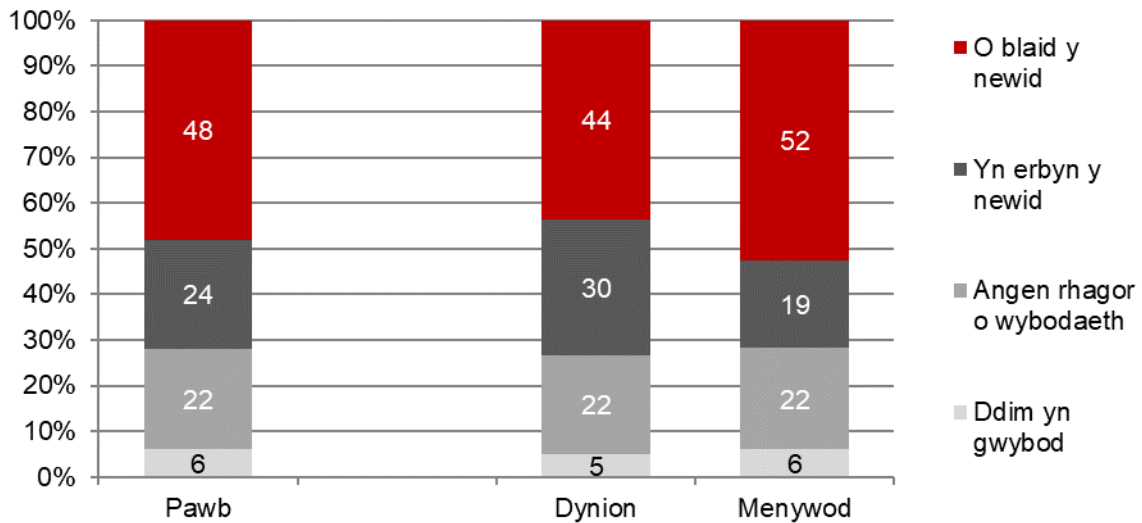

Sail: Pawb (1,000), 16-34 (342), 35-54 (338), 55+ (320)

5.5 Wrth gymharu barn y tri grŵp oedran dros amser, cofnodwyd cynnydd ym mhob un o'r tri o ran y cyfrannau sydd o blaid y newid o'i gymharu â 2020 gyda +10 pwynt canran ar gyfer ymatebwyr 16-34 oed, +11 pwynt canran ar gyfer ymatebwyr 35-54 oed a +9 pwynt canran ar gyfer y rhai sy'n 55+oed. Mae'r gwahaniaethau hyn yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir eu cyffredinoli i'r boblogaeth ehangach.

5.6 Yn arolwg 2021 (fel yn 2020), canfuwyd gwahaniaethau hefyd yn ôl y rhywiau o ran barn ymatebwyr am y newid deddfwriaethol. Roedd menywod yn llawer mwy tebygol o fod o blaid y newid (52%) nag yn ei erbyn (19%). Er bod mwy o ddynion o blaid y newid nag oedd yn ei erbyn roedd y bwlch rhwng y ddwy gyfran yn gulach – 44% o blaid, 30% yn erbyn. Mae'r gwahaniaethau hyn o ran y rhywiau'n arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir eu cyffredinoli i'r boblogaeth ehangach.

Ffigur 5.4: Barn am y newid i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol (Pawb ac yn ôl y rhywiau - 2021)

Sail: Pawb (1,000), Dynion (383), Menywod (613)

5.7 Gofynnwyd i'r ymatebwyr egluro'u rhesymau dros eu barn ynglŷn â'r newid deddfwriaethol. Eto, roedd hyn yn eu geiriau hwy eu hunain ac mae'r ymatebion wedi cael eu grwpio'n themâu cyffredin. Mae Tabl 5.1 yn dangos y rhesymau a nodwyd dros fod o blaid y newid (511 o ymatebwyr). Yr ymateb mwyaf mynych oedd eu bod 'ddim yn cytuno â smacio neu gosbi plant yn gorfforol' (42% o'r rhai a oedd o blaid y newid). Hwn oedd yr ymateb mwyaf mynych yn arolygon 2018, 2019 a 2020 hefyd (40%, 38% a 38% yn y drefn honno). Amlygodd eraill fod 'ffyrdd eraill o sicrhau ymddygiad da' (17%), 'nad yw'n wers dda a'i fod yn rhoi anogaeth i ddefnyddio trais' (10%) ac 'nad yw'n gweithio' (7%), yn ogystal ag ymatebion a oedd yn canolbwyntio ar y niwed a wneir i blant megis dweud mai 'cam-drin ydyw / y gall arwain at gam-drin' (10%) a'i 'fod yn niweidiol i blant' (8%).

Tabl 5.1: Allwch chi ddweud wrthyf pam eich bod o blaid y newid i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yng Nghymru? - 2021 [Digymell]

Ymateb	Canran yr ymatebwyr (Nifer yr ymatebwyr)
Ddim yn cytuno â smacio \ cosbi plant yn gorfforol	42 (n.203)
Mae ffyrdd eraill o sicrhau ymddygiad da \ disgyblaeth	17 (n.84)
Cam-drin ydyw \ gall arwain at gam-drin	10 (n.48)
Nid yw'n wers dda \ mae'n rhoi anogaeth i ddefnyddio trais	10 (n.48)
Bydd yn helpu i amddiffyn plant	10 (n.48)
Mae'n niweidiol i blant	8 (n.39)
Gwneud pethau'n fwy eglur \ rhieni'n gwybod ble maen nhw'n sefyll	7 (n.36)
Nid yw'n gweithio \ nid yw'n angenrheidiol	7 (n.35)
Mae rhai rhieni'n mynd yn rhy bell	6 (n.30)
Ymatebion eraill a nodwyd gan lai na 5 y cant o'r ymatebwyr	
Mae tap yn iawn \ slap fach \ iawn os nad yw rhywun yn mynd yn rhy bell	
Cefais i fy nharo pan oeddwn yn blentyn	
Mae ei angen	
Dydw i erioed wedi smacio fy mhlant	

Sail: Y rhai sydd o blaid y newid i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yng Nghymru (511)

(a) Efallai fod cyfanswm y tabl yn fwy na 100 y cant am bod ymatebwyr yn gallu rhoi mwy nag un ateb

(b) Cyflwynir ymatebion eraill yn nhrefn yr wyddor

5.8 O'r rhai a oedd yn erbyn y newid i'r ddeddfwriaeth (214 o ymatebwyr), un o'r prif resymau dros wrthwynebu'r newid oedd rheoli ymddygiad a disgyblaeth. Roedd tua dwy ran o bump (40%) o'r rhai a oedd yn erbyn y newid yn meddwl bod 'angen (y statws presennol) i reoli ymddygiad \ disgyblu'r plentyn \ addysgu am barch \ dangos ffiniau'. Fe wnaeth eraill sylwadau am y diffyg disgyblaeth ehangach mewn cymdeithas – 'does dim disgyblaeth \ parch y dyddiau hyn \ mae plant yn ymddwyn yn wael' (20%).

5.9 Myfyriodd eraill ynghylch eu profiadau hwy eu hunain gan ddweud eu bod yn erbyn y newid am 'nad yw'n gwneud unrhyw niwed \ ni wnaeth unrhyw niwed i mi \ i'm plant i' (13%). Fe wnaeth rhai amodi eu gwrthwynebiad i'r newid gan ddweud y byddent hwy yn ei erbyn cyn belled â bod y gosb yn aros yn un 'nad yw'n mynd yn rhy bell \ os yw'n gosb resymol' (24%).

5.10 Y tu hwnt i'r rhesymau a drafodwyd ym mharagraffau 5.7, 5.8 a 5.9, roedd y brif thema arall o ran rhesymau dros wrthwynebu'r newid yn canolbwyntio ar bwy ddylai fod yn gyfrifol am ddisgyblu plant. O'r rhai a oedd yn erbyn y newid deddfwriaethol, dywedodd 13% mai'r rheswm dros hyn oedd eu bod yn meddwl y 'dylai rhiant gael cosbi ei blentyn \ dylai fod â dewis \ dylai gael gwneud y penderfyniad' a dywedodd 6% mai'r rheswm oedd am eu bod yn meddwl 'na ddylai'r Llywodraeth ymwneud â'r mater'. Ceir rhestr lawn o'r atebion yn nhabl 5.2.

Tabl 5.2: Allwch chi ddweud wrthyf pan eich bod yn erbyn y newid i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yng Nghymru? - 2021 [Digymell]

Ymateb	Canran yr ymatebwyr (Nifer yr ymatebwyr)
Mae ei angen i reoli ymddygiad \ disgyblu'r plentyn \ addysgu am barch \ dangos ffiniau	40 (n.96)
Mae'n iawn os nad yw'n mynd yn rhy bell \ os yw'n gosb resymol	24 (n.57)
Does dim disgyblaeth y dyddiau hyn \ mae plant yn ymddwyn yn wael \ dim parch	20 (n.48)
Nid yw'n gwneud unrhyw niwed \ ni wnaeth unrhyw ddrwg i mi \ i'm plant i	13 (n.32)
Dylai rhiant gael cosbi ei blentyn \ dylai fod â dewis \ dylai gael gwneud y penderfyniad	13 (n.31)
Ni ddylai'r Llywodraeth ymwneud â'r mater	6 (n.15)
Ymatebion eraill a nodwyd gan lai na 5 y cant o'r ymatebwyr	
Anodd i'w blismona \ i'w orfodi \ i ddarparu adnoddau ar ei gyfer	
Mae pob amgylchiad \ plentyn yn wahanol	
Mae'r gyfraith yn iawn ar hyn o bryd	
Nid oes mo'i angen	
Iawn pan fo'r plentyn mewn perygl	
Dros ben llestri \ ddim yn rhesymol	
Ni ddylai gael ei wneud yn drosedd	
I'w ddefnyddio fel dewis olaf	

Sail: Y rhai sydd yn erbyn y newid i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yng Nghymru (214)

(a) Efallai fod cyfanswm y tabl yn fwy na 100 y cant am bod ymatebwyr yn gallu rhoi mwy nag un ateb

(b) Cyflwynir ymatebion eraill yn nhrefn yr wyddor

5.11 O ran y rhai yr oedd arnynt angen rhagor o wybodaeth cyn penderfynu (219 o ymatebwyr) yn bennaf roedd arnynt eisiau naill ai rhagor o fanylion neu wybodaeth ynglŷn â sut y byddai'n gweithio (29% o'r rhai yr oedd arnynt angen rhagor o wybodaeth) neu'n benodol hoffent pe bai mwy o eglurder yn y diffiniadau a oedd yn rhan o'r deddfwriaeth:

- Beth sy'n gyfystyr â smacio \ ymosod, yr hyn sy'n cael ei ganiatáu o'i gymharu â'r hyn nad yw'n cael ei ganiatáu (21%)
- Diffiniadau \ enghreifftiau (13%)
- Diffiniad o gosb resymol (7%)

5.12 Yr unig reswm arall a grybwyllwyd gan fwy na 5% o'r rhai yr oedd arnynt angen rhagor o wybodaeth oedd yr hoffent gael gwybodaeth ychwanegol am 'sut y bydd yn cael ei blismona \ ei orfodi \ sut i ddarparu adnoddau ar ei gyfer' (6%).

5.13 Mae'r ymatebion hyn yn debyg i'r rhai a gafwyd yn yr arolygon blaenorol.

Tabl 5.3: Allwch chi ddweud wrthyf pa wybodaeth arall y mae arnoch ei hangen? - 2021 [Digymell]

Ymateb	Canran yr ymatebwyr (Nifer yr ymatebwyr)
Rhagor o fanylion \ rhagor o wybodaeth \ sut y byddai'n gweithio	29 (n.65)
Beth sy'n gyfystyr â smacio \ ymosod, yr hyn sy'n cael ei ganiatáu o'i gymharu â'r hyn nad yw'n cael ei ganiatáu	21 (n.46)
Diffiniadau \ enghreifftiau	13 (n.28)
Diffiniad o gosb resymol	7 (n.15)
Sut y bydd yn cael ei blismona \ ei orfodi \ sut i ddarparu adnoddau ar ei gyfer	6 (n.12)
Ddim yn gwybod	15 (n.34)
Ymatebion eraill a nodwyd gan lai na 5 y cant o'r ymatebwyr	
Gwybodaeth am y gyfraith bresennol	
Angen rhagor o amser i feddwl amdano	
Cosb \ cyhuddiadau i rieni	
Ymchwil \ tystiolaeth o effaith smacio	
Diogelu \ amddiffyn rhieni	

Sail: Y rhai y mae angen rhagor o wybodaeth arnynt i benderfynu a ydynt o blaid ynteu yn erbyn newid i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yng Nghymru (219)

(a) Efallai fod cyfanswm y tabl yn fwy na 100 y cant am bod ymatebwyr yn gallu rhoi mwy nag un ateb

(b) Cyflwynir ymatebion eraill yn nhrefn yr wyddor

6. Casgliadau

6.1 Mae'r farn yn dal i fod yn gymysg, i ryw raddau, ynglŷn â'r datganiad 'ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn' ond roedd y cyhoedd yn fwy tebygol o anghytuno (53%) â'r datganiad na chytuno ag ef (30%). Mae'r gwahaniaeth hwn rhwng y cyfrannau sy'n cytuno ac yn anghytuno wedi mynd yn fwy o'i gymharu ag arolwg 2020 (47% yn anghytuno, 34% yn cytuno). Mae cydbwysedd y farn yn dal i fod yn gysylltiedig ag oedran yr ymatebydd, gyda'r rhai dros 55 oed yn llawer mwy tebygol o gytuno 'ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn' na'r rhai 16-34 oed (46% o'i gymharu ag 14%).

6.2 Ar draws pob un o'r pedwar arolwg (2018, 2019, 2020, 2021) ymddengys fod rhywfaint o gamdealltwriaeth ynghylch statws presennol deddfwriaeth mewn perthynas â smacio, gyda dim ond lleiafrif yn meddwl bod hyn yn cael ei ganiatáu. Wrth i ni symud yn nes at y dyddiad pan fydd y deddfwriaeth yn dod i rym, daw'r lleiafrif hwn yn llai byth. Yn arolwg 2021 roedd 16% yn meddwl bod smacio'n cael ei ganiatáu o'i gymharu â 27%, 28% a 22% yn y drefn honno yn arolygon 2018, 2019 a 2020.

6.3 Pan ofynnwyd iddynt ar lefel ddigymell a oeddent yn ymwybodol o'r newid deddfwriaethol mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol, dywedodd dwy ran o bump (40%) eu bod yn gwybod am rywbeth. Roedd hyn yn uwch na'r lefel a gofnodwyd yn 2020 (27%) ond yn debyg iawn i'r lefel a gofnodwyd yn arolwg 2019 (42%).

6.4 Bu cynnydd hefyd mewn ymwybyddiaeth o'r newid deddfwriaethol o gael arweiniad. O gael disgrifiad o'r newid, mae 63% yn dweud bod ganddynt ymwybyddiaeth o hyn o'i gymharu â 44% yn 2020. Yn wir, mae lefel yr ymwybyddiaeth a gofnodwyd yn yr arolwg diweddaraf yn sylweddol fwy na'r rhai a gofnodwyd mewn unrhyw arolwg arall. Mae gwahaniaethau yn yr ymwybyddiaeth o'r newid yn dal i fod yn amlwg yn ôl oedran (roedd ymatebwyr hŷn, 55+ oed, yn fwy ymwybodol) ac yn ôl gradd gymdeithasol (roedd ymatebwyr yng ngrwpiau ABC1 yn fwy tebygol o fod yn ymwybodol).

6.5 Bu rhywfaint o newid hefyd yn y farn am gael gwared ar amddiffyniad cosb resymol. Mae cyfran y rhai a oedd o blaid y newid deddfwriaethol wedi codi o 38% yn 2020 i 48% yn 2021. Serch hynny, nid yw'r newid hwn yn adlewyrchu gostyngiad mewn gwrthwynebiad i'r newid deddfwriaethol. Mae oddeutu chwarter y boblogaeth yn dal i wrthwynebu'r newid (24% yn 2021 o'i gymharu â 25% yn 2020). Mae'n fwyaf tebygol bod y gwrthwynebiad hwn i'r newid yn dod o'r grŵp oedran hŷn yr oedd ychydig yn fwy o ymatebwyr ynddo yn erbyn (36%) yn hytrach nag o blaid (34%) y newid.

6.6 Ar gyfer y rhai a oedd o blaid y newid deddfwriaethol, roedd y rhesymau'n cynnwys 'ddim yn cytuno â chosbi plant yn gorfforol', bod 'ffyrdd eraill o sicrhau ymddygiad da', 'nad yw'n wers dda \mae'n rhoi anogaeth i ddefnyddio trais', y 'bydd [cael gwared ar yr amddiffyniad] yn helpu i amddiffyn plant', ac mai 'cam-drin ydyw \gall arwain at gam-drin'.

6.7 Y rhesymau mwyaf mynych a ddarparwyd gan y rhai a oedd yn erbyn y newid deddfwriaethol oedd bod 'angen [y statws presennol] i reoli ymddygiad \ disgyblu plant', 'na wnaeth unrhyw ddrwg [iddynt hwy] neu [i'w] plant [hwy]', a'i fod yn 'iawn [cyn belled â bod pethau ddim yn] mynd yn rhy bell'.

Atodiad A - Ymchwil Gymdeithasol Llywodraeth Cymru ar rianta

Mae'r Tabl isod yn nodi cyhoeddiadau Ymchwil Gymdeithasol y Llywodraeth ar rianta a gomisiynwyd gan Lywodraeth Cymru dros yr wyth mlynedd ddiwethaf.

Tabl A1.7: Ymchwil Flaenrol Berthnasol gan Lywodraeth Cymru

Teitl	Dull a sampl	Diben
Agweddau tuag at arferion rianta a disgyblu plant Cyhoeddwyd: 2014	<ul style="list-style-type: none"> • Ansoddol • 14 o grwpiau ffocws (70 o gyfranogwyr) • Rhieni plant dan 18 • Yn 2013 	Archwilio barn rhieni am arfer rianta gan gynnwys disgyblu. Defnyddiwyd y canfyddiadau i lywio cymorth rianta.
Rheoli ymddygiad, agweddau ac arferion plant: Arolwg Sylfaenol 2013 Cyhoeddwyd: 2014	<ul style="list-style-type: none"> • Arolwg Omnibws Meintiol • 1,022 o oedolion (56% wedi bod yn rhieni erioed, 27% yn rhieni i blant dan 18) • Yn 2013 	Casglu data ar agweddau'r cyhoedd (gan gynnwys rhieni ac oedolion nad ydynt yn rhieni) tuag at arferion rianta gan gynnwys disgyblaeth. Defnyddiwyd y canfyddiadau i lywio cymorth rianta.
Agweddau rhieni tuag at reoli ymddygiad plant bach 2015 Cyhoeddwyd: 2016	<ul style="list-style-type: none"> • Meintiol – arolwg ffôn • 387 o rieni/ gwarcheidwaid plant dan 7 oed • Gan ddefnyddio rhestr ailgysylltu Arolwg Cenedlaethol Cymru • Yn 2015 	Pwysu a mesur agweddau rhieni â phlant bach at rianta a rheoli ymddygiad plant. Gwaith maes a gyflawnwyd cyn lansio'r <i>Magu Plant. Rhowch Amser Iddo</i>
Agweddau rhieni tuag at reoli ymddygiad plant bach 2017 Cyhoeddwyd: 2018	<ul style="list-style-type: none"> • Meintiol – arolwg ffôn • 269 o rieni/ gwarcheidwaid plant dan 7 oed • Gan ddefnyddio arolwg ailgysylltu Arolwg Cenedlaethol Cymru • Yn 2017 	Pwysu a mesur agweddau rhieni â phlant bach at rianta a rheoli ymddygiad plant. Roedd yr arolwg hwn fwy neu lai'n ailadrodd ymchwil flaenrol yn 2015 ac fe helpodd i oleuo'r gwaith paratoadol ar gyfer y cynnig i wahardd cosb gorfforol.
Agweddau'r cyhoedd tuag at gosbi plant yn gorfforol: Arolwg sylfaenol, 2018 Cyhoeddwyd: 2019	<ul style="list-style-type: none"> • Meintiol – arolwg wyneb yn wyneb • 1,002 o aelodau o'r cyhoedd 16+ oed • Cynhaliwyd trwy Arolwg Omnibws Cymru Beaufort • Yn 2018 	Arolwg sylfaenol ymhlith y cyhoedd yng Nghymru i archwilio agweddau tuag at gosbi plant yn gorfforol, ymwybyddiaeth o newidiadau arfaethedig i'r ddeddfwriaeth i ddiddymu amddiffyniad cosb resymol a lefel y

		gefnogaeth i'r newid hwn.
Agweddau'r cyhoedd tuag at gosbi plant yn gorfforol: Arolwg Ton 2, 2019 Cyhoeddwyd: 2021	<ul style="list-style-type: none"> • Meintiol – arolwg wyneb yn wyneb • 1,002 o aelodau o'r cyhoedd 16+ oed • Cynhaliwyd trwy Arolwg Omnibws Cymru Beaufort • Yn 2019 	Arolwg ymhlith y cyhoedd yng Nghymru i archwilio agweddau tuag at gosbi plant yn gorfforol, ymwybyddiaeth o newidiadau arfaethedig i'r ddeddfwriaeth i ddiddymu amddiffyniad cosb resymol a lefel y gefnogaeth i'r newid hwn, gan adeiladu ar yr arolwg sylfaenol a gynhaliwyd yn 2018
Agweddau'r cyhoedd tuag at gosbi plant yn gorfforol: Arolwg Ton 3, 2020 Cyhoeddwyd: 2021	<ul style="list-style-type: none"> • Meintiol – arolwg wyneb yn wyneb • 1,002 o aelodau o'r cyhoedd 16+ oed • Cynhaliwyd trwy Arolwg Omnibws Cymru Beaufort • Yn 2020 	Arolwg ymhlith y cyhoedd yng Nghymru i archwilio agweddau tuag at gosbi plant yn gorfforol, ymwybyddiaeth o newidiadau arfaethedig i'r ddeddfwriaeth i ddiddymu amddiffyniad cosb resymol a lefel y gefnogaeth i'r newid hwn, gan adeiladu ar yr arolygon a gynhaliwyd yn 2018 a 2019.

Atodiad B – Holiadur yr arolwg

Mae'r adran hon yn ymwneud â chosbi'n gorfforol sy'n cynnwys smacio

1. I ba raddau ydych chi'n cytuno neu'n anghytuno ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn?

- Cytuno'n gryf
- Tueddu i gytuno
- Ddim yn cytuno nac yn anghytuno
- Tueddu i anghytuno
- Anghytuno'n gryf
- Ddim yn gwybod

2. Ydych chi'n meddwl bod y gyfraith yn caniatáu i rieni smacio'u plant?

- Ydw
- Nac ydw
- Ddim yn gwybod

3. Mae'r gyfraith bresennol yn caniatáu i rieni gosbi eu plant yn gorfforol (sy'n cynnwys smacio). Pa lefel o gosb mae'r gyfraith yn ei chaniatáu yn eich tyb chi? Dewiswch faint bynnag sy'n berthnasol yn eich tyb chi.

Cosb gorfforol sydd:

- Yn gadael dim marc o gwbl ar y plentyn
- Yn achosi i'r croen gochi dros dro
- Yn gadael clais sy'n para am ychydig ddyddiau
- Yn gadael marciau a chleisiau sy'n para am yn hwy nag ychydig ddyddiau ond nad yw'n arwain at anaf corfforol parhaol
- Ddim yn gwybod
- Wedi gwrthod

4. Ydych chi'n ymwybodol o unrhyw newidiadau i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol?

- Ydw
- Nac ydw
- Ddim yn gwybod

5. Allwch chi ddweud wrthyf sut y bydd y gyfraith yn newid yn eich tyb chi?

PENAGORED

6. Sut ddaethoch chi'n ymwybodol o'r newid i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol?

- Ar y teledu – newyddion / rhaglen
- Ar y teledu – hysbyseb
- Ar y radio – newyddion / rhaglen
- Ar y radio – hysbyseb
- Mewn papur newydd lleol – newyddion / erthygl
- Mewn papur newydd lleol – hysbyseb
- Mewn papur newydd a gyhoeddir ledled Cymru – newyddion / erthygl
- Mewn papur newydd a gyhoeddir ledled Cymru – hysbyseb
- Mewn papur newydd a gyhoeddir ledled y DU – newyddion / erthygl
- Mewn papur newydd a gyhoeddir ledled y DU – hysbyseb
- Gwefan ar-lein – eitem newyddion
- Gwefan ar-lein – arall
- Y cyfryngau cymdeithasol (heb gynnwys Facebook)
- Facebook
- Mewn cylchgrawn
- Dywedodd rhywun wrthyf (gweithiwr proffesiynol)
- Dywedodd rhywun wrthyf (teulu/ffrind)
- Arall (rhowch fanylion)

Yng Nghymru, mae'r gyfraith mewn perthynas â chosbi'n gorfforol, gan gynnwys smacio, yn newid. Ar hyn o bryd gall rhieni ddefnyddio amddiffyniad cosb resymol yn erbyn cyhuddiad o ymosod corfforol, ond nid yn erbyn cyhuddiadau mwy difrifol o, er enghraifft, wir niwed corfforol. O 21 Mawrth 2022, bydd amddiffyniad cosb resymol yn peidio â bod ar gael mwyach yng Nghymru i rieni, gofalwyr a gwarcheidwaid, a'r rhai sy'n gweithredu *in loco parentis* ac sy'n wynebu cyhuddiad o ymosod ar blentyn neu guro plentyn yn eu gofal. Lle mae'r heddlu'n canfod digon o dystiolaeth ar gyfer gobaith realistig o gael rhiant yn euog bydd rhaid iddynt ystyried a yw er lles y cyhoedd eu bod yn dwyn cyhuddiad.

7. Cyn heddiw, ydych chi wedi gweld neu glywed unrhyw beth am y newid hwn i'r gyfraith o gwbl?

- Ydw, rwy'n ymwybodol o'r newid
- Ydw – ond ddim yn siŵr o'r manylion
- Nac ydw
- Ddim yn gwybod

8. Pa rai o'r datganiadau canlynol ynglŷn â'r newid i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yng Nghymru sy'n adlewyrchu eich barn chi orau?

- Rwyf o blaid newid y gyfraith i gael gwared ar amddiffyniad cosb resymol
- Rwyf yn erbyn newid y gyfraith i gael gwared ar amddiffyniad cosb resymol
- Mae angen rhagor o wybodaeth arnaf i benderfynu
- Ddim yn gwybod

9. a) Allwch chi ddweud wrthyf pam eich bod o blaid y newid i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yng Nghymru?

PENAGORED

b) Allwch chi ddweud wrthyf pam eich bod yn erbyn y newid i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yng Nghymru?

PENAGORED

c) Allwch chi ddweud wrthyf pa wybodaeth ychwanegol y mae ei hangen arnoch?

PENAGORED

Atodiad C – Dull Ymchwil

A1.13 Cynhaliwyd yr ymchwil hon trwy Arolwg Omnibws Cymru Beaufort. Mae arolygon omnibws yn ddull sydd wedi hen ennill ei blwyf o gynnal ymchwil i'r farchnad ac ymchwil gymdeithasol. Fel y mae eu henw'n ei awgrymu, maent yn galluogi grŵp o ddefnyddwyr i rannu'r un cyfrwng arolygu, gan ddwyn budd o ran costau is.

A1.14 Mae sampl yr Arolwg Omnibws wedi'i bwriadu i gynrychioli'r boblogaeth oedolion sy'n byw yng Nghymru ac sy'n 16 oed a throsodd. Fe wnaeth argyfwng iechyd y cyhoedd COVID-19 atal arolygon 2021 a 2020 rhag cael eu cynnal yn y modd blaenorol trwy gyfweiliadau wyneb-yn-wyneb mewn pwyntiau samplu penodol ledled Cymru. Yn lle hynny, cynhaliwyd cyfweiliadau ar gyfer arolygon mis Tachwedd 2021 a 2020 ar-lein gan ddefnyddio platfform cyfnewid panel ar-lein Cint.

A1.15 Mae platfform Cint a'i gynhyrchion yn cydymffurfio ag amryw godau ymddygiad a chanllawiau megis safonau y Gymdeithas Ymchwil Barn ac Ymchwil i'r Farchnad Ewropeaidd (ESOMAR) a'r Gymdeithas Ymchwil i'r Farchnad (MRS). Mae Cint hefyd yn cydymffurfio ag ISO 20252. Caiff sawl gwiriad ansawdd data eu cynnwys yn system Cint gan gynnwys gwiriad Eiddo Deallusol GEO a CAPTCHA wrth gofrestru, gwiriadau ar gyfer adnabod ymatebydd unigryw ac i ganfod ymddygiad twyllodrus. Hefyd, mae Beaufort yn cynnwys ei gwestiynau a mesurau rheoli ansawdd ei hun yn yr arolwg ac nid yw'n cynnwys ymatebwyr sy'n methu'r gwiriadau hyn.

A1.16 Yn ystod yr arolwg defnyddiwyd rheolaethau cwota pleth ar oedran o fewn rhyw. Yn ychwanegol at hynny, defnyddiwyd rheolaeth cwota ar wahân ar gyfer gradd gymdeithasol ac fe gynhaliwyd cyfweiliadau gyda thrigolion ym mhob awdurdod lleol yng Nghymru.

A1.17 Ar y cam dadansoddi, caiff y data ei bwysoli yn ôl grŵp oedran o fewn pob rhyw o fewn y grwpiad Awdurdod Lleol yn ogystal â gradd gymdeithasol i roi i bob cell ei mynychder cywir o fewn cyfanswm Cymru sy'n deillio o ganlyniadau Cyfrifiad 2011. Cyflwynir y ffigurau yn yr adroddiad hwn i'r ganran lawn agosaf.

Samplu cwota cyfrannol

A1.18 Pan gaiff data arolygon eu profi o safbwynt arwyddocâd ystadegol, gwneir tybiaeth bod y sampl a gyflawnwyd yn cynrychioli sampl ar hap o'r boblogaeth berthnasol. Fodd bynnag, gan bod Arolwg Omnibws Cymru'n defnyddio samplu cwota cyfrannol (nid hap-samplu), nid yw arwyddocâd ystadegol gwirioneddol yn gallu cael ei gadarnhau, a bod yn fanwl gywir. Felly, pan fo gwahaniaeth rhwng dau is-grŵp yn cael ei ddisgrifio fel gwahaniaeth 'arwyddocaol' yn yr adroddiad hwn, mae hyn yn cyfeirio at wahaniaeth sy'n arwyddocaol o safbwynt ffug-ystadegol ar y lefel hyder o 95 y cant. Ystyr hyn yw, pe bai'r arolwg yn defnyddio hap-sampl, byddai'r tebygolrwydd o gael y canfyddiad trwy siawns yn llai nag un mewn 20.

Dadansoddiad Chi-sgwâr

A1.19 Defnyddiwyd y prawf chi-sgwâr yn y dadansoddiad i bennu a yw perthynas yr arsylwyd arni rhwng dau newidyn categoreiddiol yn y sampl yn debygol o adlewyrchu cysylltiad gwirioneddol yn y boblogaeth (h.y. cyfanswm y boblogaeth oedolion 16 oed a throsodd sy'n byw yng Nghymru).

Atodiad D – Disgrifiad o'r newid i'r ddeddfwriaeth a gyflwynwyd i ymatebwyr yn arolwg Tachwedd 2021

Yng Nghymru, mae'r gyfraith mewn perthynas â chosbi'n gorfforol, gan gynnwys smacio, yn newid. Ar hyn o bryd gall rhieni ddefnyddio amddiffyniad cosb resymol yn erbyn cyhuddiad o ymosod corfforol, ond nid yn erbyn cyhuddiadau mwy difrifol o, er enghraifft, wir niwed corfforol. O 21 Mawrth 2022, bydd amddiffyniad cosb resymol yn peidio â bod ar gael mwyach yng Nghymru i rieni, gofalwyr a gwarcheidwaid, a'r rhai sy'n gweithredu *in loco parentis* ac sy'n wynebu cyhuddiad o ymosod ar blentyn neu guro plentyn yn eu gofal. Lle mae'r heddlu'n canfod digon o dystiolaeth ar gyfer gobaith realistig o gael rhiant yn euog bydd rhaid iddynt ystyried a yw er lles y cyhoedd eu bod yn dwyn cyhuddiad.

Atodiad E – Diffiniad o raddau cymdeithasol

Mae Tabl A1.8, isod, yn rhoi diffiniad o'r dosbarthiadau o raddau cymdeithasol⁹ a ddefnyddiwyd yn y dadansoddiad

Tabl A1.8: Diffiniadau o raddau cymdeithasol

Gradd gymdeithasol	Diffiniad
ABC1	
A	Swydd reoli, weinyddol neu broffesiynol uchel
B	Swydd reoli, weinyddol neu broffesiynol ganolradd
C1	Swydd reoli, weinyddol neu broffesiynol oruchwyliol, glerigol ac iau
C2DE	
C2	Gweithwyr llaw crefftus
D	Gweithiwr llaw lled-grefftus a di-grefft
E	Pensiynwyr y wladwriaeth, gweithwyr achlysurol neu weithwyr radd isaf, pobl ddi-waith â budd-daliadau'r wladwriaeth yn unig

---

⁹Diffiniadau'r Arolwg Darllenyddiaeth Cenedlaethol - <http://www.nrs.co.uk/nrs-print/lifestyle-and-classification-data/social-grade/>

Atodiad F – Meintiau is-samplau

Mae Tabl A1.9, isod, yn dangos nifer yr ymatebwyr ar gyfer pob is-sampl a ddefnyddiwyd yn y dadansoddiad. Rhoddir nifer yr ymatebwyr ar gyfer y samplau heb eu pwysoli ac wedi'u pwysoli.

Tabl A1.9: Meintiau samplau'r is-grwpiau

Is-sampl	Sampl heb ei phwysoli	Sampl wedi'i phwysoli
Rhyw¹⁰		
Gwrywaidd	383	483
Benywaidd	613	513
Oedran		
16-34	342	296
35-54	338	325
55+	320	379
Gradd gymdeithasol		
ABC1	575	520
C2DE	425	480
Gofalwr am blentyn 7 oed neu iau¹¹		
Ydy	316	288
Nac ydy	681	710

¹⁰ Mae cyfanswm y Dynion a'r Menywod yn 996. Roedd 4 ymatebydd a nododd 'arall' neu 'gwell gen i beidio â dweud' fel ateb hefyd

¹¹ Mae cyfanswm y gofalwyr am blentyn 7 oed neu iau yn 997. Roedd 3 ymatebydd a nododd 'gwell gen i beidio â dweud' fel ateb hefyd